

Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 rok

Lublin, czerwiec 2026

Spis treści

Słowniczek skrótów	3
Wprowadzenie.....	4
I. Sytuacja demograficzno-społeczna w województwie lubelskim.....	7
Podział administracyjny	7
Struktura ludności	11
Struktura ludności według ekonomicznych grup	12
Struktura społeczno-bytowa osób starszych z prognozą na lata 2023 – 2060.....	14
Wskaźniki ubóstwa	19
Sytuacja na rynku pracy.....	27
Osoby z niepełnosprawnościami wśród bezrobotnych	30
Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy	30
II. Dane o osobach korzystających z pomocy i wsparcia	33
Ocena zasobów pomocy społecznej w gminie	36
Ocena zasobów pomocy społecznej w powiecie	57
III. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia	75
IV. Kadra pomocy społecznej	94
V. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej	100

VI. Wnioski i rekomendacje	107
----------------------------------	-----

Słowniczek skrótów

CAS	Centralna Aplikacja Statystyczna
OZPS	Ocena Zasobów Pomocy Społecznej
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej
CUS	Centrum Usług Społecznych
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
KIS	Klub Integracji Społecznej
CIS	Centrum Integracji Społecznej
GUS	Główny Urząd Statystyczny
DPS	Dom Pomocy Społecznej
OIK	Ośrodek Interwencji Kryzysowej
MEN	Ministerstwo Edukacji Narodowej
MRPiPS	Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Wprowadzenie

Obowiązek corocznego sporządzania dokumentu pn. **Ocena zasobów pomocy społecznej (OZPS)** został nałożony na gminy i powiaty na mocy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 16a ww. ustawy, ocena powinna być opracowana w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zakres oceny obejmuje w szczególności:

- infrastrukturę,
- zasoby kadrowe jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- działalność organizacji pozarządowych,
- nakłady finansowe na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej – niezależnie od źródła ich finansowania i realizatora.

Ocena uwzględnia również dane dotyczące osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej, rodzaje występujących problemów oraz ich rozkład ilościowy.

Dokument OZPS przedstawiany jest:

- radzie gminy i radzie powiatu – do 30 kwietnia każdego roku,
- sejmikowi województwa – do 30 czerwca.

Ocena przekazywana sejmikowi województwa sporządzana jest na podstawie danych zebranych przez gminy i powiaty za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS), a następnie – do 31 lipca – przekazywana właściwemu wojewodzie. Dokument, wraz z rekomendacjami, stanowi podstawę do planowania budżetu na kolejny rok.

OZPS odzwierciedla realizację zadań przez ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie. Prezentuje również dane bieżące i prognozy dotyczące osób korzystających z różnych form wsparcia w ramach pomocy społecznej oraz w obszarach objętych innymi ustawami.

Realizacja zadań z zakresu pomocy społecznej spoczywa na administracji samorządowej i rządowej, które współpracują w tym zakresie na zasadzie partnerstwa z organizacjami

społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami i związkami wyznaniowymi, a także osobami fizycznymi i prawnymi.

W województwie lubelskim zadania z zakresu pomocy społecznej na koniec 2025 r. realizowało:

- **204 ośrodków pomocy społecznej (OPS)**, w tym 4 w miastach na prawach powiatu,
- **9 centrów usług społecznych (CUS)**, (na czas opracowania OZPS funkcjonowało 14 CUS)
- **20 powiatowych centrów pomocy rodzinie (PCPR).**

Na szczeblu wojewódzkim zadania realizują:

- **Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie** – w zakresie zadań samorządu województwa,
- **Wydział Polityki Społecznej Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego** – w zakresie zadań wojewody.

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizują również inne jednostki organizacyjne, takie jak:

- domy pomocy społecznej,
- placówki specjalistycznego poradnictwa (w tym rodzinnego),
- ośrodki wsparcia,
- ośrodki interwencji kryzysowej.

System pomocy społecznej uzupełniają instytucje działające na podstawie ustaw:

- rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- przeciwdziałaniu narkomanii,
- ochronie zdrowia psychicznego.

Ważną rolę odgrywa również sektor non-profit, w szczególności organizacje pozarządowe działające w obszarze polityki społecznej.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie opracowuje ocenę na podstawie danych przekazanych przez 233 jednostki (OPS, CUS, PCPR). Większość danych pozyskiwana jest automatycznie z systemów informatycznych (m.in. GUS, POMOST, MEN), natomiast pozostałe informacje są uzupełniane przez pracowników jednostek i wprowadzane do systemu CAS.

I. Sytuacja demograficzno- społeczna w województwie lubelskim

Województwo lubelskie należy do obszarów depopulacyjnych. W 2025 roku odnotowano spadek liczby mieszkańców regionu. Zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji ludności na pobyt stały były ujemne. Ponadto, trwa proces starzenia się ludności.

Podział administracyjny

Województwo lubelskie usytuowane jest w południowo-wschodniej części Polski i jest trzecim co do wielkości regionem w Polsce (zajmuje 25 122 km², czyli 8% ogółu kraju). Od północy graniczy z województwem podlaskim, od zachodu z województwem mazowieckim i województwem świętokrzyskim, zaś od południa z województwem podkarpackim. Wschodnia granica województwa jest granicą państwa z Białorusią oraz Ukrainą i stanowi zarazem zewnętrzną granicę Unii Europejskiej.

Zgodnie ze stanem na dzień 01.01.2026 r., w obrębie Lubelszczyzny znajdowało się **213** gmin (w tym: **20** miejskich, **38** miejsko-wiejskich oraz **155** wiejskich), wśród których **4** miasta są na prawach powiatu (Biała Podlaska, Chełm, Lublin i Zamość).

W województwie lubelskim wydzielono 20 powiatów ziemskich:

• bialski	• krasnostawski
• biłgorajski	• kraśnicki
• chełmski	• lubartowski
• hrubieszowski	• lubelski
• janowski	• łęczyński

- łukowski
- opolski
- parczewski
- puławski
- radzyński

- rycki
- świdnicki
- tomaszowski
- włodawski
- zamojski

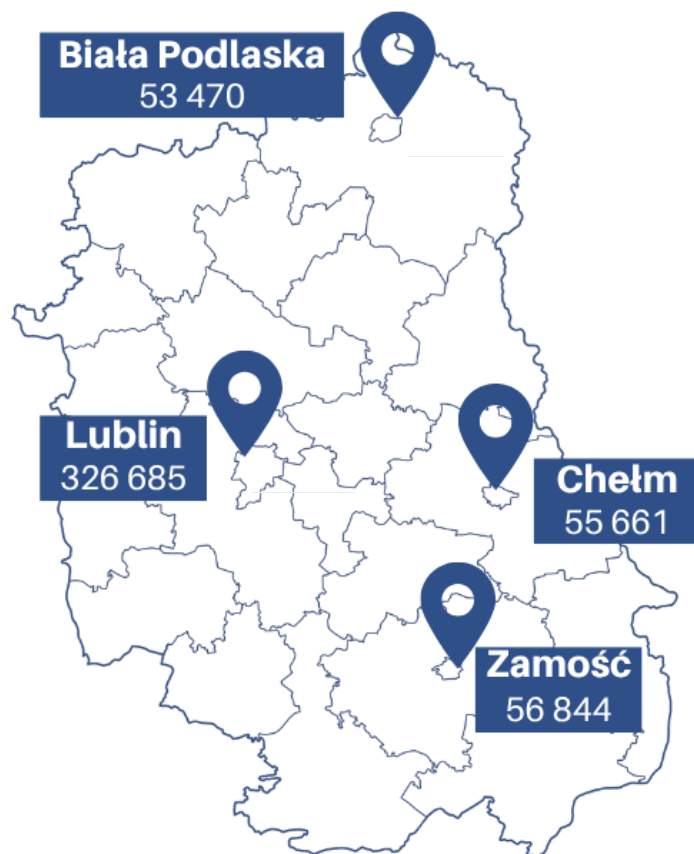
Na podstawie obowiązującej od 1 stycznia 2018 r. klasyfikacji NUTS 2016 województwo lubelskie podzielone jest na 4 odrębne jednostki z poziomu NUTS 3, w skład których wchodzi:

- **podregion bialski** (obejmujący powiaty: bialski, parczewski, radzyński, włodawski, m. Biała-Podlaska);
- **podregion chełmsko-zamojski** (obejmujący powiaty: biłgorajski, chełmski, hrubieszowski, krasnostawski, tomaszowski, zamojski, m. Chełm, m. Zamość);
- **podregion lubelski** (obejmujący powiaty: lubartowski, lubelski, łęczyński, świdnicki, m. Lublin);
- **podregion puławski** (obejmujący powiaty: janowski, kraśnicki, łukowski, opolski, puławski, rycki).

Na koniec 2025 r. liczba ludności Polski wyniosła 37 332 tys. (37,33 mln) osób. Oznacza to zmniejszenie populacji o ok. 157 tys. w stosunku do roku poprzedniego. Stopa ubytku rzeczywistego wyniosła minus 0,42%, co oznacza, że na każde 10 tys. ludności ubyło ok. 42 osoby. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w dniu 31 grudnia 2025 r. w województwie lubelskim mieszkało **1 980 772** osób, tj. 5,3% ludności w kraju. W porównaniu z 2024 r. liczba ludności regionu zmalała o 15 668 osób, czyli o 0,78 pp. Średnia gęstość zaludnienia (liczba osób przypadająca na 1 km²) w województwie lubelskim była niższa niż w kraju i wynosiła **79** osób na km² wobec 119 osób na km² w kraju.

Województwo lubelskie należy do regionów o stosunkowo niskim stopniu urbanizacji. Wskaźnik urbanizacji w tym województwie kształtuje się na poziomie niższym niż średnia krajowa, co świadczy o przeważającym charakterze wiejskim regionu. W 2025 roku w 57 miastach województwa mieszkało łącznie 919 817 osób, co stanowiło 46,4% ogółu ludności. Dla porównania, w skali całego kraju ludność miejska stanowiła 59,3% populacji. Dane te wskazują na wyraźne różnice w strukturze osadniczej między województwem lubelskim a resztą Polski, podkreślając bardziej rozproszony i wiejski charakter tego regionu.

Stolicą województwa lubelskiego jest Lublin - miasto na prawach powiatu, z **326 685** mieszkańcami na koniec 2025 r. Mieszkańcy Lublina stanowili 16,5% ogółu ludności województwa. Liczbę ludności w powiatach województwa lubelskiego przedstawia natomiast poniższa mapa:

Mapa 1. Ludność w powiatach województwa lubelskiego na koniec 2025 roku.**Województwo Lubelskie - ważniejsze dane**

stolica województwa	Lublin	
powierzchnia	25 122 km²	
stan ludności	1 980 772	✓ 0.8%
miasta	919 817	✓ 0.3%
wieś	1 060 955	✓ 1.2%
gęstość zaludnienia	79 os./km²	✓ 1.3%
wskaźnik urbanizacji	46.4%	✓ 0.4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura ludności

Od połowy lat dziewięćdziesiątych obserwuje się systematyczny spadek liczby ludności województwa lubelskiego. Związany jest on z ujemnym przyrostem naturalnym oraz ujemnym saldem migracji wewnętrznych i zewnętrznych. Niekorzystna sytuacja w zakresie umieralności wraz z bardzo niskim poziomem urodzeń przyczyniły się do ujemnego poziomu przyrostu naturalnego (czyli różnicy między liczbą urodzeń żywych i liczbą zgonów). W 2025 r. w województwie lubelskim przyrost naturalny wyniósł minus 10 813.

Województwo lubelskie od lat zmagają się z trwałym odpływem ludności, co znajduje odzwierciedlenie w ujemnym saldzie migracji na pobyt stały. W 2025 roku liczba osób opuszczających region przewyższyła liczbę osób osiedlających się o **4 694** osoby, co stanowi kontynuację negatywnego trendu obserwowanego od lat 90-tych XX-go wieku. Analiza danych¹ z ostatnich lat wskazuje, że saldo migracji w województwie lubelskim pozostaje niezmiennie ujemne, przy czym największy odpływ dotyczy osób w wieku produkcyjnym, zwłaszcza młodych dorosłych.

Na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego można stwierdzić, że struktura ludności województwa lubelskiego według płci pozostaje stabilna na przestrzeni ostatnich lat. Na koniec 2025 roku liczba mieszkańców regionu wyniosła **1 980 772** osób, z czego 1 022 299 stanowiły kobiety, a 958 473 – mężczyźni. Udział poszczególnych grup w ogólnej liczbie

¹ GUS, Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/> [odczyt:03.06.2025].

ludności wyniósł odpowiednio 51,6% i 48,4%, co jest zgodne z wartościami obserwowanymi w latach poprzednich.

Podobna struktura demograficzna występuje również w skali całego kraju, co wskazuje na utrzymującą się równowagę w rozkładzie ludności według płci zarówno na poziomie regionalnym, jak i ogólnopolskim. Dane te mogą stanowić istotny punkt odniesienia w analizach społeczno-demograficznych oraz planowaniu polityk publicznych.

Struktura ludności według płci w woj. lubelskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Struktura ludności według ekonomicznych grup

Ekonomiczne grupy ludności klasyfikuje się w trzech przedziałach wiekowych (istotnych z punktu widzenia rynku pracy):

- **wiek przedprodukcyjny** – osoby do 17 roku życia;
- **wiek produkcyjny** - uwzględniający granicę wiekową mężczyzn i kobiet. Mężczyzn klasyfikuje się w przedziale wiekowym od 18 do 64 lat, natomiast kobiety od 18 do 59 lat;
- **wiek poprodukcyjny** – wiek mężczyzn liczony jest od ukończenia 65 roku życia i powyżej oraz kobiet - 60 lat i powyżej.

Struktura ludności według wieku w województwie lubelskim zmienia się z roku na rok. Maleje liczba dzieci i młodzieży, a wzrasta liczba ludności w starszych rocznikach. Przyczyną tych zmian jest przesuwanie się w czasie roczników wyżów i niżów demograficznych, a także obserwowany od początku lat dziewięćdziesiątych XX wieku spadek dzietności kobiet oraz wydłużenie się przeciętnego czasu trwania życia. W wyniku zmian demograficznych zachodzących w województwie lubelskim liczba osób młodych w wieku poniżej 18 lat na przestrzeni 2024 r. i 2025 r. zmniejszyła się z 349 002 osób do **338 648** osób.

W 2025 roku w województwie lubelskim odnotowano kontynuację zmian w strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku. Liczba osób w wieku produkcyjnym zmniejszyła się z 1 149 752 w 2024 roku do **1 138 706** w roku 2025, co oznacza spadek o 0,96%. Jednocześnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym (kobiety w wieku 60 lat i więcej oraz mężczyźni w wieku 65 lat i więcej) wzrosła z 497 686 do **503 418**, co stanowi wzrost o 1,2%.

Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły 25,4% ogółu mieszkańców województwa, co jest wartością nieco niższą niż średnia krajowa, która w 2025 roku wyniosła 24,1%. Struktura tej grupy wiekowej wykazuje wyraźne zróżnicowanie ze względu na płeć. W województwie lubelskim kobiety stanowiły 65,1% populacji osób w wieku poprodukcyjnym (327 780), natomiast mężczyźni – 34,9% (175 548). Podobna proporcja występowała w skali kraju, gdzie wśród 9 013 836 osób w wieku poprodukcyjnym kobiety stanowiły 64,6% (5 823 719), a mężczyźni 35,4% (3 190 117).

Struktura ludności według ekonomicznych grup

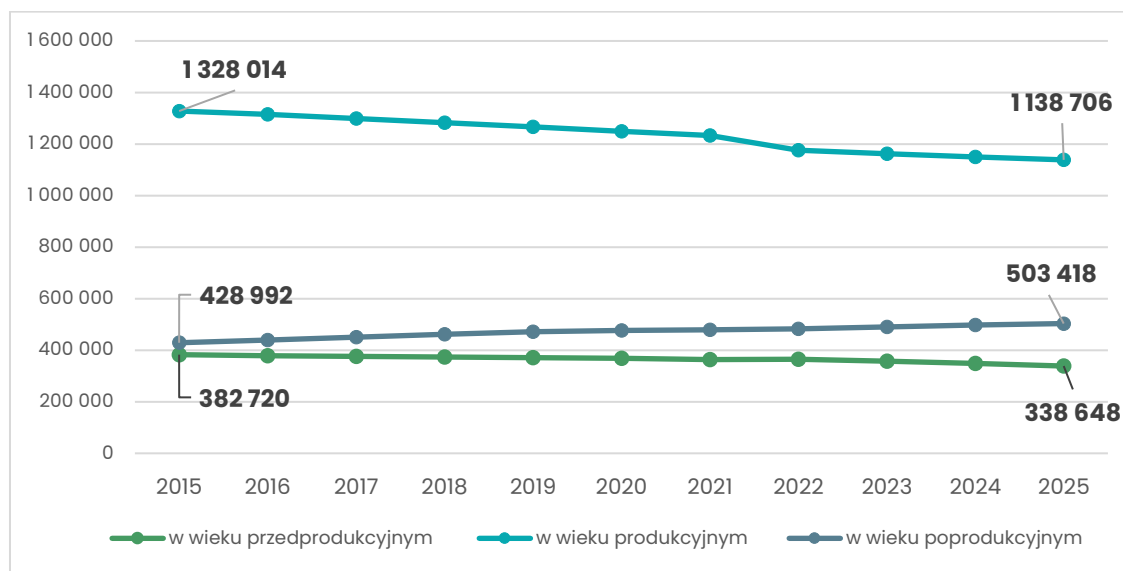

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W strukturze ludności według ekonomicznych grup wieku obserwuje się przewagę liczebną mężczyzn w populacji osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym. Odmienna sytuacja występuje w grupie osób w wieku poprodukcyjnym, w której dominują kobiety – stanowią one 65,1% tej zbiorowości.

Zmianę liczby ludności województwa wg ekonomicznych grup ludności w latach 2015 – 2025 prezentuje poniższy wykres:

Wykres 1. Zmiana liczby ludności według ekonomicznych grup ludności w latach 2015 – 2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

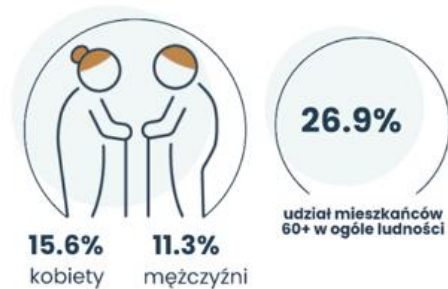
Struktura społeczno-bytowa osób starszych z prognozą na lata 2023 – 2060

Zgodnie z ustawą z dnia 11 września 2015 r. o osobach starszych, za osobę starszą uznaje się każdą osobę, która ukończyła 60. rok życia. Proces starzenia się społeczeństwa jest zjawiskiem obserwowanym od wielu lat i znajduje potwierdzenie w danych statystycznych.

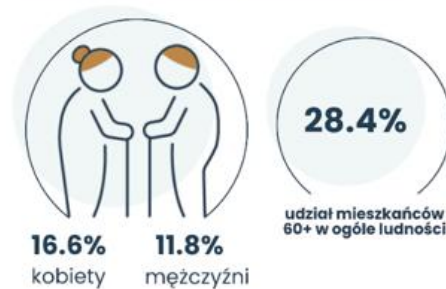
Z informacji opublikowanych przez Główny Urząd Statystyczny wynika, że liczba osób w wieku 60 lat i więcej systematycznie rośnie, zarówno w skali kraju, jak i w województwie lubelskim. W 2025 roku osoby powyżej 60. roku życia stanowiły 26,9% ogółu ludności Polski. W województwie lubelskim udział tej grupy był wyższy i wyniósł 28,4%, co odpowiada 561 818 mieszkańcom regionu.

Tendencję wzrostową w liczbie osób starszych w ujęciu regionalnym i krajowym ilustruje poniższe zobrazowanie graficzne, które przedstawia udział populacji w wieku 60 lat i więcej w ogólnej strukturze ludności.

Ludność 60+ w Polsce:

Ludność 60+ w woj. lubelskim:

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Najliczniejszą grupę seniorów z województwa lubelskiego tworzą osoby w przedziale wiekowym 70 lat i więcej, którzy stanowią 54,3 % ogółu osób w wieku 60 i więcej lat (w Polsce ta grupa wiekowa stanowi 53,9% ogółu ludności 60+).

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące liczby mieszkańców w wieku 60 lat i więcej, zarówno w skali kraju, jak i w województwie lubelskim. Zestawienie to pozwala prześledzić dynamikę starzenia się społeczeństwa w analizowanym okresie.

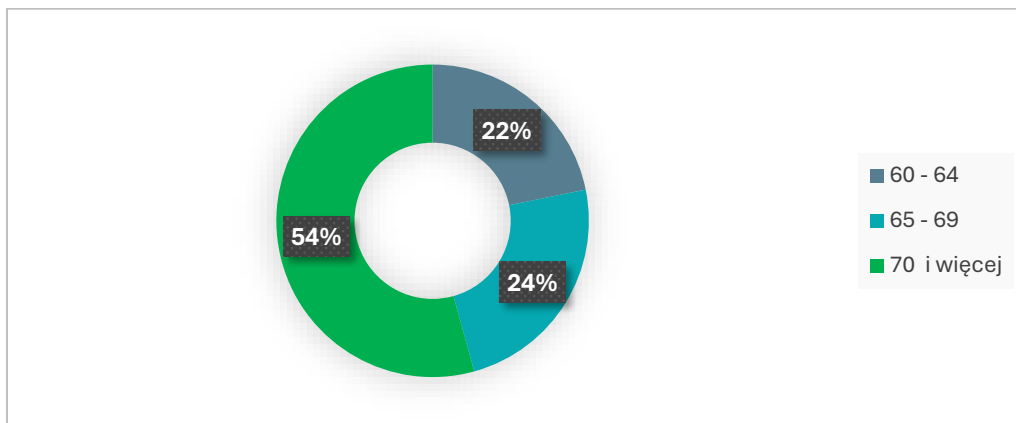
Tabela 1. Liczba mieszkańców powyżej 60 roku życia w latach 2014 – 2025 w kraju i województwie lubelskim

Rok	Polska	województwo lubelskie
2014	8 547 781	485 594
2015	8 802 954	497 939
2016	9 055 216	510 184
2017	9 293 592	522 049
2018	9 508 393	532 507
2019	9 703 745	542 318
2020	9 800 233	546 184
2021	9 828 753	545 671
2022	9 797 710	546 452
2023	9 893 721	551 825
2024	9 978 984	557 010
2025	10 054 755	561 818

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Procentowe ujęcie w wieku 60 i więcej lat w poszczególnych przedziałach wiekowych przedstawia zaś poniższy wykres.

Wykres 2. Procentowy udział osób w wieku 60 i więcej lat w poszczególnych przedziałach wiekowych

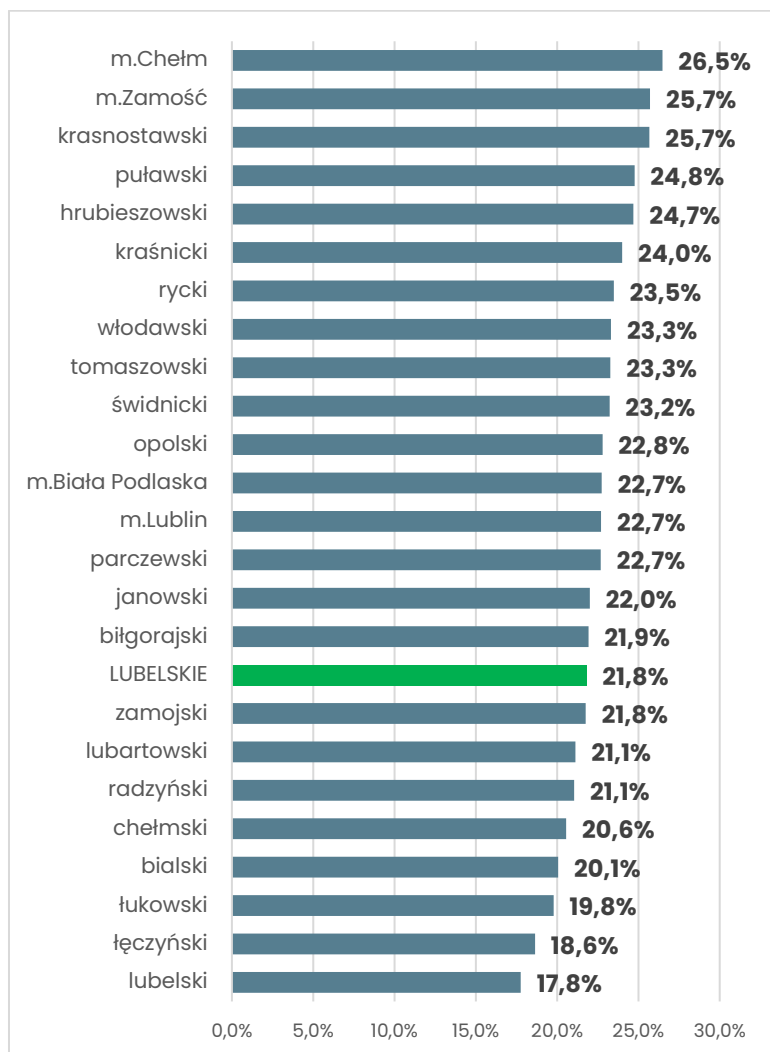

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego dotyczących struktury ludności według biologicznych grup wiekowych wynika, że w 2025 r. osoby w wieku 65 lat i więcej (**439 307**) stanowiły 22,2% mieszkańców województwa lubelskiego (1 980 772); w Polsce osoby w wieku 65 lat i więcej (**7 867 982**) stanowiły 21,8% ogółu ludności (37 322 510). Najwyższy udział osób w wieku 65 lat i więcej w strukturze wiekowej ludności wystąpił w mieście Chełm (26,5%), mieście Zamość (25,7%), powiecie krasnostawskim (osoby starsze stanowiły tam 25,7% ogółu populacji), a także powiecie puławskim (24,8%) oraz hrubieszowskim (24,7%). Z kolei najniższy udział tej grupy zaznaczył się w powiatach: lubelskim (17,8 %), łęczyńskim (18,6%), łukowskim (19,8%), bialskim (20,1%) i chełmskim (20,6%).

Poniższy wykres prezentuje procentowy udział mieszkańców w wieku 65 lat i więcej w populacji powiatów województwa lubelskiego w 2025 roku. Zestawienie ukazuje terytorialne zróżnicowanie procesu starzenia się społeczeństwa w regionie.

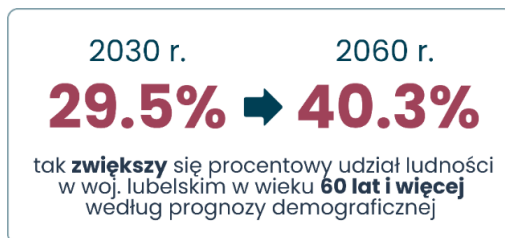
Wykres 3. Procentowy udział ludności powyżej 65 roku życia w ogóle mieszkańców poszczególnych powiatów województwa lubelskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Województwo lubelskie znalazło się wśród województw, w których proces starzenia się społeczeństwa przebiegać będzie najszybciej.

Zgodnie z **Prognozą ludności** na lata 2023-2060 w województwie lubelskim liczba osób w wieku 60 i więcej lat będzie wynosiła 596 595 osób, w tym: kobiety - 332 086 osób i mężczyźni - 264 509 osób.

Przewiduje się, że zjawisko podwójnego starzenia się społeczeństwa (udział liczby ludności w wieku 80 lat i więcej w liczbie ludności w wieku 65 lat i więcej) będzie narastało. W 2060 r udział ten będzie wynosił 37%.²

Wskaźniki ubóstwa

Dane dotyczące ubóstwa raportowane są m.in. za pomocą wskaźników:

- ubóstwa skrajnego,
- ubóstwa relatywnego,
- ubóstwa ustawowego,

Ubóstwo skrajne wyraża odsetek osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków (obejmujących również wartość artykułów otrzymywanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy niż granica ubóstwa skrajnego³ (czyli tzw. minimum egzystencji⁴ szacowanego przez Instytut Pracy i Spraw Socjalnych).

Wartości minimum egzystencji w 2024 r.

• dla osoby samotnie gospodarującej w wieku produkcyjnym:	871,35 zł
• dla osoby samotnie gospodarującej w wieku emerytalnym:	824,48 zł
• dla gospodarstwa domowego rodziców z dzieckiem młodszym (4–6lat):	2 236,83 zł
• dla gospodarstwa domowego rodziców z dzieckiem starszym (13–15lat):	2 443,89 zł
• dla gospodarstwa domowego rodziców z trójką dzieci:	4 071,69 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji o poziomie i strukturze minimum egzystencji w 2024 r. (na podstawie danych średniorocznych) z dn. 30 kwietnia 2025r, Instytut Pracy i Spraw Socjalnych

² Główny Urząd Statystyczny, Prognoza ludności na lata 2030-2060, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosci/prognoza-ludnosci-na-lata-2023-2060,11,1.html> [odczyt: 20.05. 2026 r.]

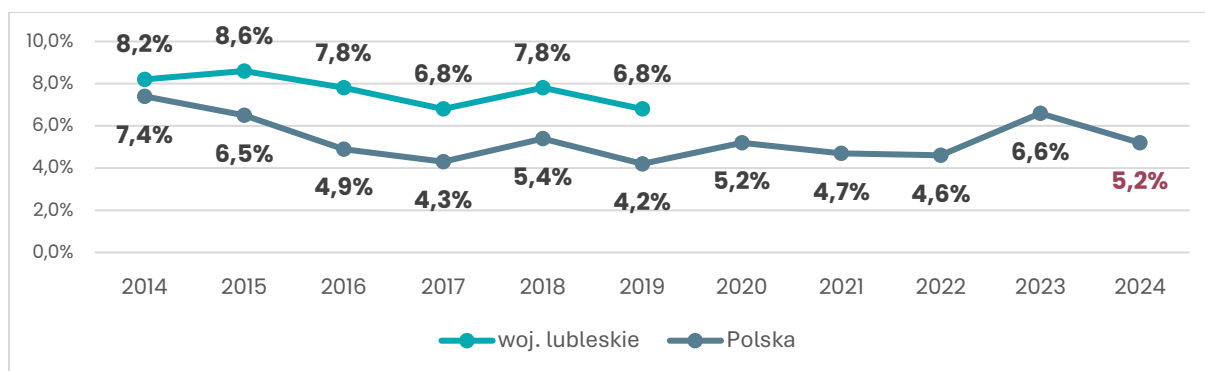
³ Główny Urząd Statystyczny, Wskaźnik zasięgu ubóstwa skrajnego – definicja, <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/3214,pojecie.html> [odczyt:20.05.2026 r.]

⁴ Minimum egzystencji (zwane także minimum biologicznym), wyznacza poziom zaspokojenia potrzeb konsumpcyjnych, poniżej którego występuje biologiczne zagrożenie życia i rozwoju psychofizycznego człowieka. Zaspokojenie potrzeb na tym

Na przestrzeni ostatnich 10 lat zasięg ubóstwa skrajnego zmieniał się w zależności od sytuacji materialnej gospodarstw domowych i wartości minimum egzystencji. Po odnotowanym w 2023 r. wzroście, w 2024 r. nastąpiło zmniejszenie zasięgu zagrożenia ubóstwem skrajnym (o 1,4 p. proc. z 6,6% do 5,2% osób w gospodarstwach domowych). Spadek ten był jednak mniejszy niż wspomniany wzrost pomiędzy rokiem 2022 a 2023.

Jednocześnie w 2024 r. zwiększył się zasięg zagrożenia ubóstwem relatywnym (o 1,1 p. proc. do 13,3%), a zmniejszył zasięg zagrożenia ubóstwem ustawowym (o 1,5 p. proc. z 4,1% do 2,6%, przy niezmiennych od 2022 r. progach zagrożenia tym rodzajem ubóstwa).

Wykres 4. Zasięg ubóstwa skrajnego w Polsce w latach 2014-2024 i w województwie lubelskim w latach 2014-2019* według przyjętych w danym roku granic ubóstwa (% osób w gospodarstwach domowych)

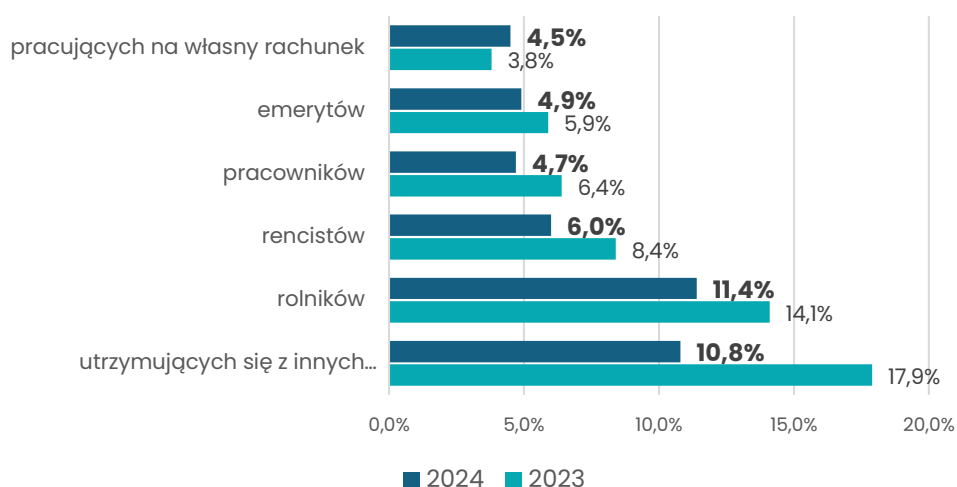
*Z uwagi na metodologię prowadzenia badań (brak reprezentatywnej próby badawczej, niska precyzja) GUS nie udostępnia danych za 2020-2024 rok w podziale na województwa.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji sygnałnej GUS pn.: Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2024 r.

poziomie i zakresie rzeczowym umożliwia jedynie przeżycie. Minimum egzystencji szacowane jest co roku dla Polski oraz województw i klas miast na podstawie średniorocznych cen z GUS. (por.: <https://www.ipiss.com.pl/pion-badawczy-polityki-spoecznej/o-minimum-socjalnym-i-minimum-egzystencji/> [odczyt: 20.05.2026 r.]

Podobnie jak w poprzednich latach, przeważające źródło utrzymania, według którego gospodarstwa domowe są klasyfikowane do grup społeczno-ekonomicznych, mocno różnicowało zasięgi zagrożenia ubóstwem skrajnym w gospodarstwach domowych (wykres). Do najbardziej nim zagrożonych w 2024 roku należały osoby z gospodarstw domowych rolników (**11,4%**) oraz gospodarstw domowych utrzymujących się głównie z innych, niż emerytura i renta, niezarobkowych źródeł utrzymania (**10,8%**). Grupami najmniej zagrożonymi ubóstwem skrajnym, były osoby z gospodarstw domowych, których główne źródło dochodu stanowiła praca na własny rachunek (**4,5%**) oraz pracowników (**4,7%**). Niższe od przeciętnej w kraju stopy zagrożenia ubóstwem skrajnym zaobserwowano także wśród gospodarstw emerytów (**4,9%**). Ta ostatnia grupa, od lat notuje niższe odsetki zagrożonych ubóstwem skrajnym od gospodarstw domowych rencistów, dla których w 2024 roku wartość odsetka osób zagrożonych ubóstwem skrajnym wyniosła **6,0%**⁵. Aktualną sytuację prezentuje poniższy wykres:

Wykres 5. Zasięg zagrożenia ubóstwem skrajnym w 2023 r. i 2024 r. według grup społeczno-ekonomicznych (% osób w gospodarstwach domowych)

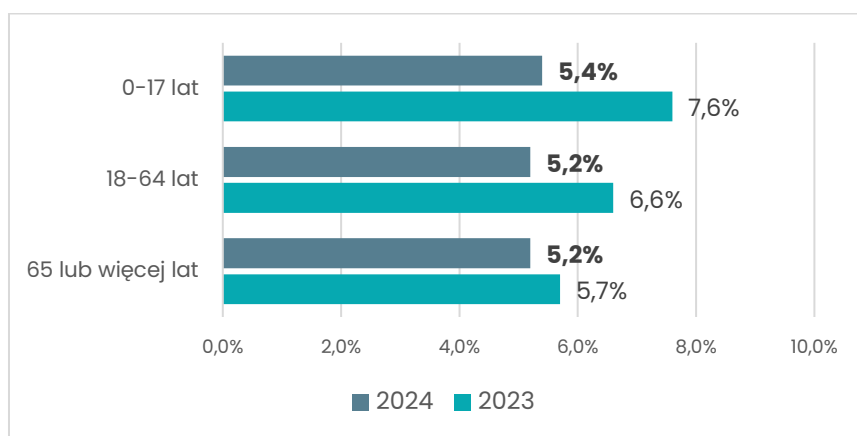

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji sygnałnej GUS pn.: *Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2024 r.*

⁵ Główny Urząd Statystyczny, *Zasięg zagrożenia ubóstwem ekonomicznym w Polsce w 2024 r.*, (<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/ubostwo-pomoc-spoleczna/zasieg-zagrozenia-ubostwem-ekonomicznym-w-polsce-w-2024-r-,14,12.html>, dostęp: 6.02.2026 r.)

Analizując dane ze względu na wiek jako cechę różnicującą (wykres 6.), należy stwierdzić, iż w 2024 roku (podobnie jak w 2023 roku), ubóstwa skrajnego najczęściej doświadczają osoby najmłodsze w przedziale wieku 0-17 lat (7,6%). Nieco rzadziej doświadczają go osoby w wieku 18-64 lata (6,6%). Najmniejszą wartość stopy ubóstwa skrajnego w 2023 r. (5,7%) odnotowano wśród osób w wieku co najmniej 65 lat.

Wykres 6. Zasięg ubóstwa skrajnego w 2023 r. i 2024 r. według wieku osób (% osób w gospodarstwach domowych)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji sygnałnej GUS pn.: Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2024 r.

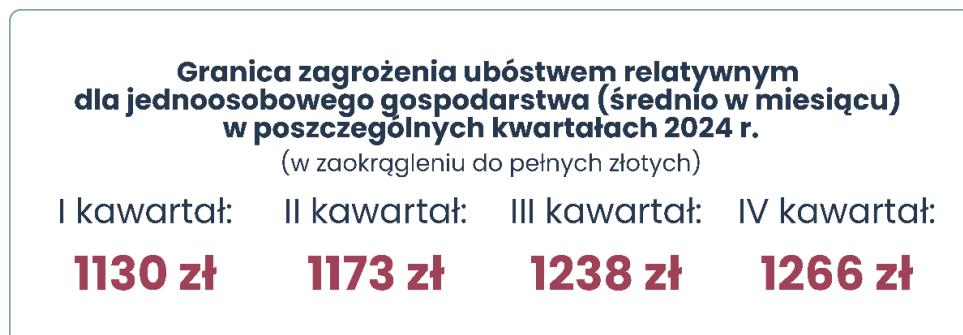

W 2024 roku co 19. osoba w gospodarstwach domowych w Polsce żyła poniżej progu zagrożenia ubóstwem skrajnym. Niezmiennie do najbardziej zagrożonych ubóstwem skrajnym należały osoby w gospodarstwach utrzymujących się z rolnictwa oraz ze świadczeń społecznych (poza emeryturami i rentami)⁶.

⁶ Por. Główny Urząd Statystyczny, *Zasięg zagrożenia ubóstwem ekonomicznym w Polsce w 2024 r.*, (<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunkizycia/ubostwo-pomoc-spoleczna/zasie-zagrozenia-ubostwem-ekonomicznym-w-polsce-w-2024-r-,14,12.html>, dostęp: 6.02.2026 r.)

Ubóstwo relatywne GUS określa na podstawie przeciętnych miesięcznych wydatków polskich gospodarstw domowych. Gospodarstwa domowe, których wydatki wynoszą mniej niż 50 proc. tych przeciętnych, uznawane są za żyjące w ubóstwie relatywnym⁷.

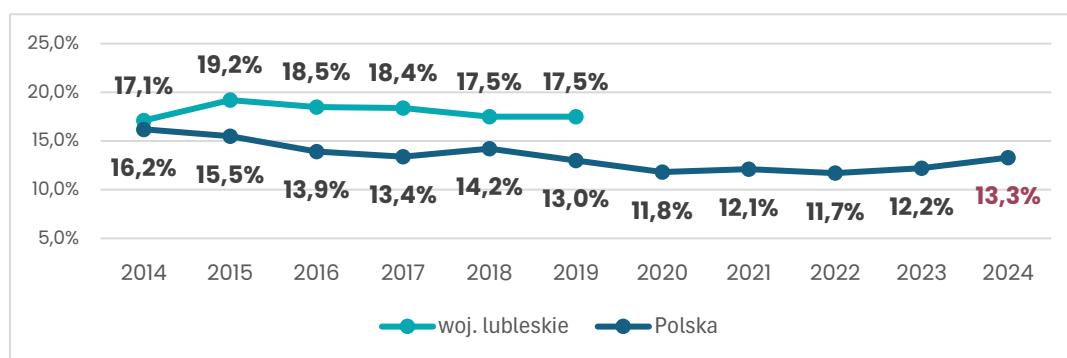
Rysunek 1. Granica zagrożenia ubóstwem relatywnym dla jednoosobowego gospodarstwa⁸

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji sygnałnej GUS pn.: *Zasięg zagrożenia ubóstwem ekonomicznym w Polsce w 2024 r.*

Zarówno w 2024 r., jak i w 2023 r. stopa ubóstwa relatywnego kształtowała się na podobnym poziomie – ok. 13% (13,3% w 2024 r. i 12,2% w 2023 r.). Zmiany zasięgu ubóstwa relatywnego od 2014 do 2024 roku prezentuje poniższy wykres.

Wykres 7. Zasięg ubóstwa relatywnego w Polsce w latach 2014-2024 i w województwie lubelskim w latach 2014-2019* według przyjętych w danym roku granic ubóstwa (% osób w gospodarstwach domowych) *

⁷ por. Główny Urząd Statystyczny, *Wskaźnik zasięgu ubóstwa relatywnego (stopa ubóstwa relatywnego)* – definicja, <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/3215,pojecie.html> [odczyt: 20.05.2026 r.]

⁸ Informacja sygnałna GUS: *Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2024 r.*

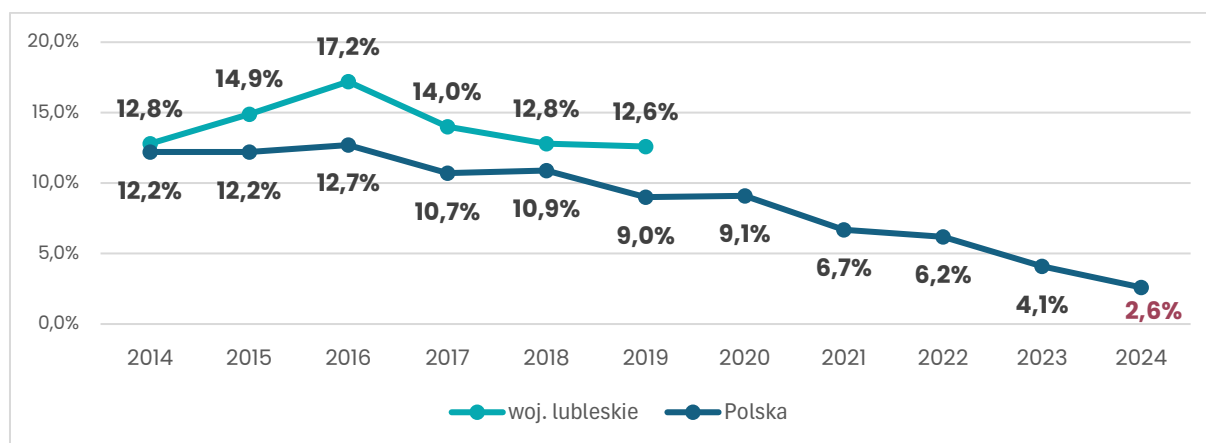
Z uwagi na metodologię prowadzenia badań (brak reprezentatywnej próby badawczej, niska precyzja) GUS nie udostępnia danych za 2020-2024 rok w podziale na województwa.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji sygnałnej GUS pn.: Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2024 r.

Ubóstwo ustawowe wyrażone jest odsetkiem osób w gospodarstwach domowych, w których poziom wydatków (obejmujących również wartość artykułów otrzymywanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego) był niższy niż. tzw. ustawowa granica ubóstwa, tj. kwota, która zgodnie z obowiązującą ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia pieniężnego z systemu pomocy społecznej⁹.

W 2024 r. zasięg ubóstwa ustawowego w Polsce wyniósł 2,6%, czyli o ok. 1,5 pp. mniej niż rok wcześniej. Należy jednak podkreślić, iż granice tego ubóstwa nie były podnoszone w 2023 r.¹⁰. Poniższy wykres ukazuje zasięg ubóstwa ustawowego w Polsce w latach 2014-2024 oraz w województwie lubelskim od 2014 do 2019 r.

Wykres 8. Zasięg ubóstwa ustawowego w Polsce w latach 2014-2024 i w województwie lubelskim w latach 2014-2019* według przyjętych w danym roku granic ubóstwa (% osób w gospodarstwach domowych)

⁹ por. Główny Urząd Statystyczny, *Wskaźnik zasięgu ubóstwa ustawowego (stopa ubóstwa ustawowego)* – definicja, <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/3217,pojecie.html> [odczyt: 20.05.2026 r.]

¹⁰ Informacja sygnałna GUS: *Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2024 r.*

*Z uwagi na metodologię prowadzenia badań (brak reprezentatywnej próby badawczej, niska precyzja) GUS nie udostępnia danych za 2020-2022 rok w podziale na województwa.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji sygnalnej GUS pn.: Zasięg ubóstwa ekonomicznego w Polsce w 2024 r.

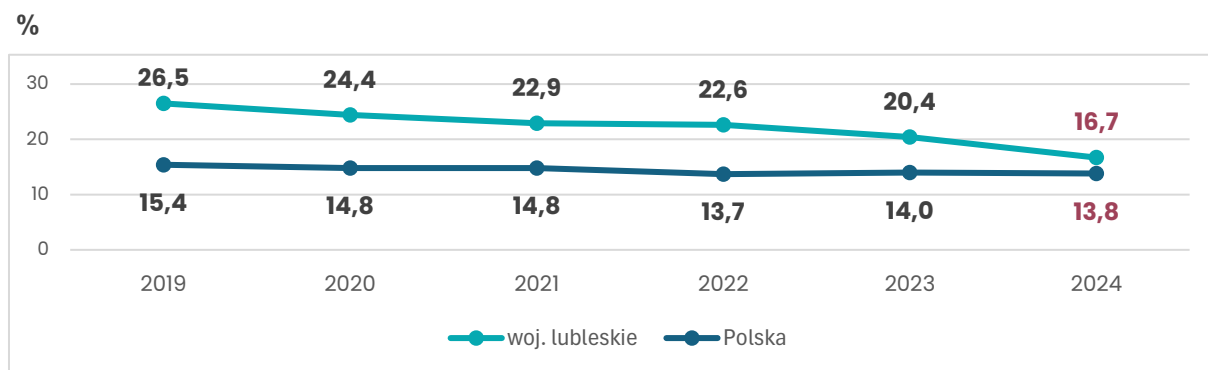
Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych ukazuje z kolei odsetek osób zamieszkujących w gospodarstwach domowych, w których roczny ekwiwalentny dochód do dyspozycji kształtuje się poniżej progu zagrożenia ubóstwem (wynoszącym 60% krajowej mediany ekwiwalentnych dochodów do dyspozycji)¹¹. Wskaźnik ten odzwierciedla sytuację finansową gospodarstwa domowego, ale w ujęciu relatywnym – w porównaniu do innych mieszkańców kraju¹².

Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym zawierający w dochodach wszystkie rodzaje transferów, wskazuje na pozytywne zjawisko spadku udziału ludności Polski osób o dochodach poniżej progu ubóstwa między badaniami z roku 2019 a 2024 (z 15,4 pp. do 13,8 pp.) (wykres). Wartości z lat 2023 i 2024 r. utrzymały się na podobnym poziomie – odpowiednio 14,0% i 13,8%¹³. Województwo lubelskie w 2024 r. osiągnęło jeden z najwyższych w Polsce wskaźników zagrożenia relatywnym ubóstwem po transferach społecznych – 16,7%. Jednakże w porównaniu z 2023 r., wskaźnik ten był niższy o 3,7 pp. Dla porównania - najwyższym odsetkiem wskaźnika zagrożenia ubóstwem relatywnym charakteryzowało się województwo podlaskie (25,5%), najniższy odnotowano natomiast w województwie śląskim (7,6%).

¹¹ por. Główny Urząd Statystyczny, *Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych – definicja*, <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/3073>,

¹² Wskaźnik zagrożenia ubóstwem relatywnym obliczany jest na danych pochodzących z *Europejskiego Badania Dochodów i Warunków Życia* (EU-SILC); rokiem odniesienia dla oceny sytuacji dochodowej respondentów w badaniu EU-SILC jest rok poprzedni do roku badania (por. Departament Analiz Ekonomicznych i Prognoz Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, *Ubóstwo i wykluczenie społeczne w Polsce i innych krajach Unii Europejskiej w latach 2008-2016*)

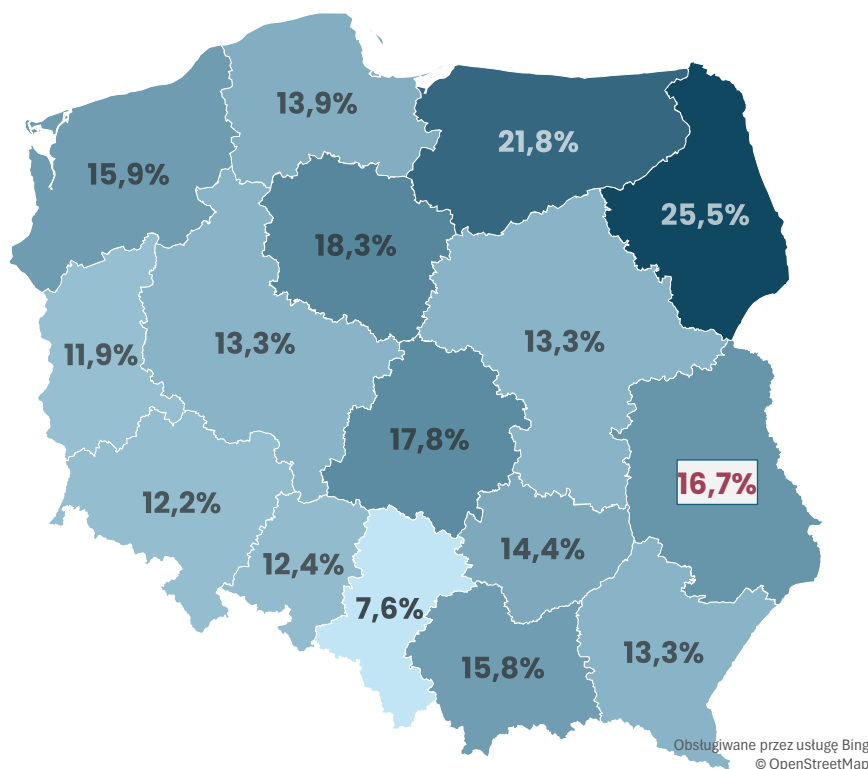
Wykres 9. Zasięg ubóstwa po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w Polsce w latach 2014-2024 i w województwie lubelskim w latach 2019-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych

Województwo lubelskie znalazło się wśród dziewięciu regionów (obok województw: pomorskiego, świętokrzyskiego, małopolskiego, zachodniopomorskiego, łódzkiego, kujawsko-pomorskiego, warmińsko-mazurskiego oraz podlaskiego) w których odsetek osób zagrożonych ubóstwem po transferach społecznych przekroczył średnią wartość dla kraju (mapa 2.).

Mapa 2. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu z badania EU-SILC 2024 pn.: *Dochody i warunki życia ludności Polski* (<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/dochody-wydatki-i-warunki-zycia-ludnosci/dochody-i-warunki-zycia-ludnosci-polski-raport-z-badania-eu-silc-2024,6,18.html>, dostęp: 10.02.2026 r.)

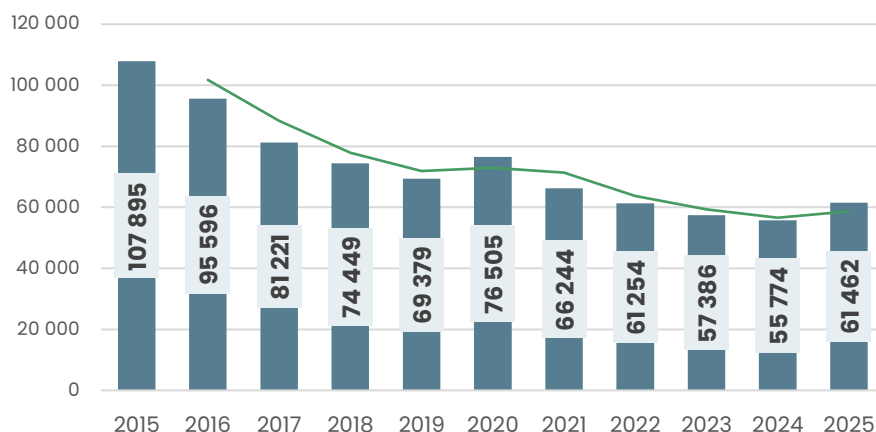

W 2024 roku, zasięg zagrożenia ubóstwem skrajnym zmalał, podobnie jak zasięg zagrożenia ubóstwem ustawowym. Wzrósł natomiast zasięg zagrożenia ubóstwem relatywnym¹⁴.

Sytuacja na rynku pracy

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w województwie lubelskim na koniec grudnia 2025 r. wyniosła **61 462** osoby, co oznacza wzrost o 5 688 osób (tj. **10,2%**) w stosunku do roku 2024¹⁵. Zauważalne jest zatem odwrócenie trendu spadkowego obserwowanego w latach 2020–2024 (do 2024 r. liczba osób pozostających bez pracy systematycznie malała, osiągając najniższy poziom na przestrzeni ostatniej dekady).

Wykres 10. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w województwie lubelskim na koniec grudnia 2025 w latach 2015-2025

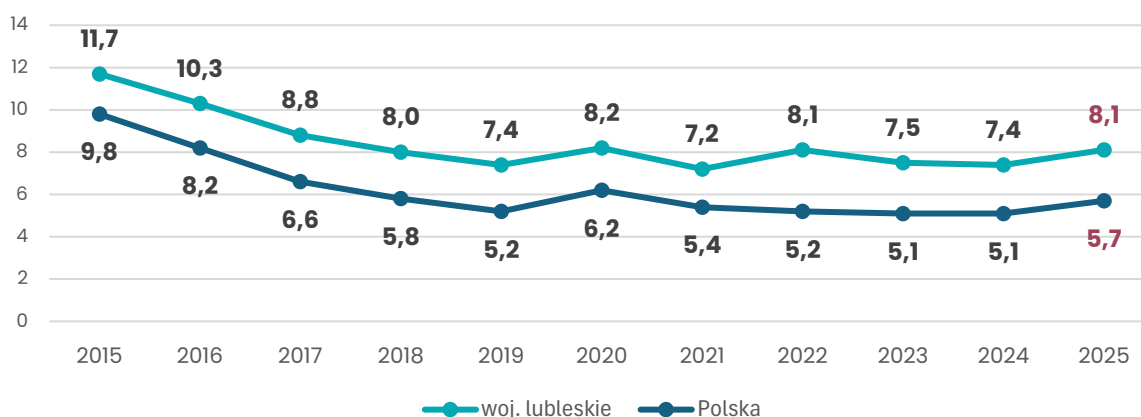
¹⁴ Główny Urząd Statystyczny, *Zasięg zagrożenia ubóstwem ekonomicznym w Polsce w 2024 r.*, (<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/warunki-zycia/ubostwo-pomoc-spoieczna/zasieg-zagrozenia-ubostwem-ekonomicznym-w-polsce-w-2024-r-,14,12.html>, dostęp: 6.02.2026 r.)

¹⁵ Wojewódzki Urząd Pracy, *Informacja miesięczna za grudzień 2025* (<https://wuplublin.praca.gov.pl/documents/d/wojewodzki-urzad-pracy-w-lublinie/informacja-miesieczna-za-grudzien-2025>, dostęp: 11.02.2026 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zestawień statystycznych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie

Wysokość stopy bezrobocia w regionie według stanu na koniec grudnia 2025 roku ukształtowała się na poziomie **8,1%**, czyli o 2,4 p. proc. wyżej od wskaźnika krajowego (**5,7%**)¹⁶. W analogicznym okresie 2024 roku, stopa bezrobocia w regionie osiągnęła poziom 7,4% (w Polsce 5,1%), co oznacza wzrost o 0,7 p. proc. w Polsce – wzrost o 0,6 p. proc.).

Wykres 11. Stopa bezrobocia w województwie lubelskim i w Polsce w latach 2015-2025 (w %)

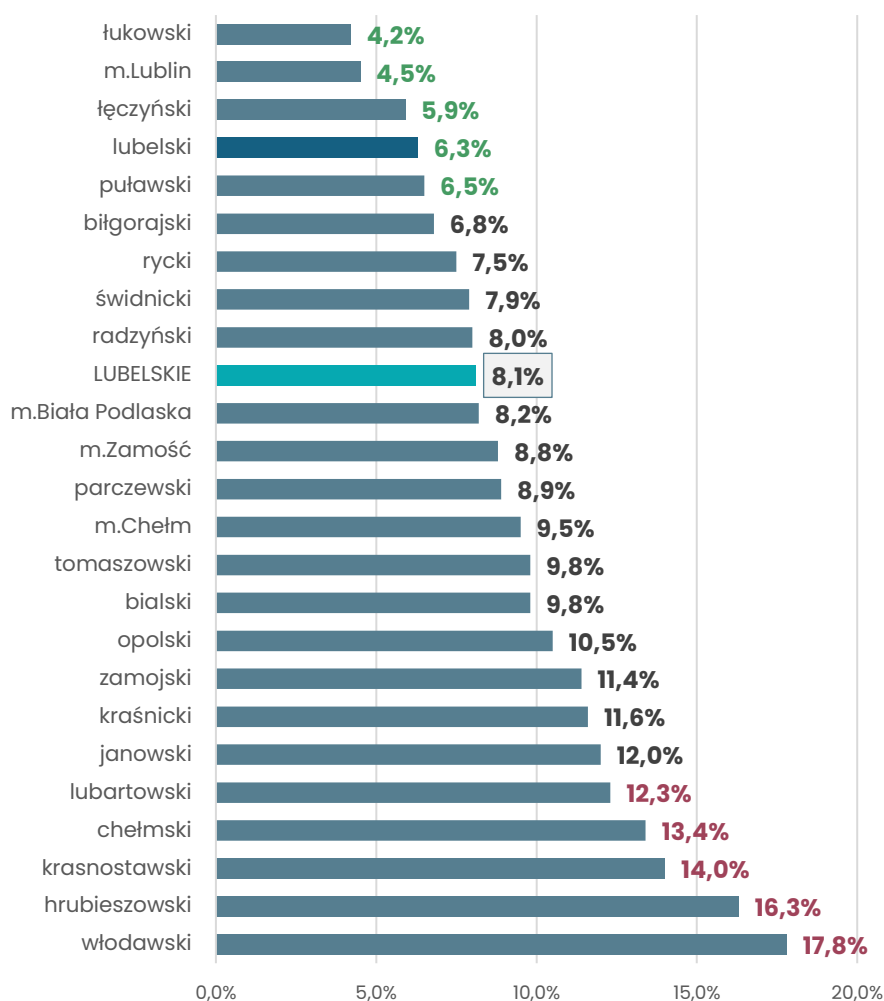
Źródło: Opracowanie własne na podstawie zestawień statystycznych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie

Stopa bezrobocia w lubelskich powiatach pod koniec 2025 r. osiągała wartości od **4,2%** (powiat łukowski) do **17,8%** (powiat włodawski), co świadczy o jej wysokim zróżnicowaniu (różnica między najniższą i najwyższą wartością wskaźnika wyniosła 13,6 p. proc.

Najbardziej korzystną sytuację pod względem stopy bezrobocia (oprócz powiatu łukowskiego) odnotowano w mieście Lublin (**4,5%**) oraz powiatach: łęczyńskim (**5,9%**), lubelskim (**6,3%**) oraz puławskim (**6,5%**). W gronie powiatów z najwyższą stopą bezrobocia (poza powiatem włodawskim) znalazły się zaś powiaty: włodawski (**17,8%**), hrubieszowski (**16,3%**), krasnostawski (**14,0%**), chełmski (**13,4%**) oraz lubartowski (**12,3%**).

¹⁶ Wojewódzki Urząd Pracy, Informacja miesięczna za grudzień 2025 (<https://wuplublin.praca.gov.pl/documents/d/wojewodzki-urzed-pracy-w-lublinie/informacja-miesieczna-za-grudzien-2025>, dostęp: 11.02.2026 r.)

Wykres 12. Stopa bezrobocia w powiatach województwa lubelskiego na koniec grudnia 2025 r (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zestawień statystycznych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie (Stan bezrobocia w województwie lubelskim – grudzień 2025)

Liczbę osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy oraz stopę bezrobocia w latach 2015-2025 w całym województwie przedstawia natomiast poniższa tabela.

Tabela 2. Bezrobocie rejestrowane w województwie lubelskim w latach 2015-2025

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Bezrobotni zarejestrowani (w tys.)	107,9	95,6	81,2	74,4	69,4	76,5	66,2	61,3	57,3	55,8	61,5
Stopa bezrobocia (w %)	11,7	10,4	8,8	8,0	7,4	8,2	7,2	8,1	7,5	7,4	8,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Lublinie

Osoby z niepełnosprawnościami wśród bezrobotnych

Na koniec grudnia 2025 roku w województwie lubelskim zarejestrowanych było **2 845** bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami, co stanowiło 4,6% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. W porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego liczba ta zwiększyła się o 302 osoby.¹⁷ Spośród wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych z niepełnosprawnościami, 89,8% nie posiadało prawa do zasiłku.

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Zgodnie z art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy osobami będącymi w szczególnej sytuacji na rynku pracy są

- bezrobotni do 30 roku życia,
- bezrobotni długotrwale¹⁸,
- bezrobotni powyżej 50 roku życia,
- bezrobotni korzystający ze świadczeń z pomocy społecznej,
- bezrobotni posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia lub co najmniej jedno dziecko niepełnosprawne do 18 roku życia,

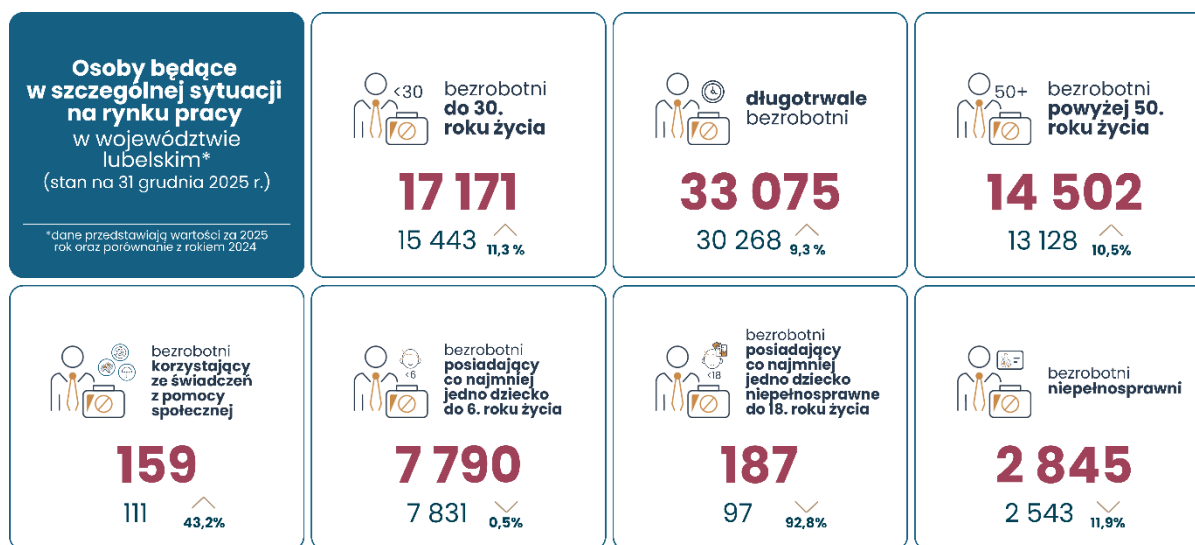
¹⁷ Bezrobocie rejestrowane w województwie lubelskim w 2025 r. GUS

¹⁸ Do długotrwale bezrobotnych zalicza się osoby pozostające w rejestrze PUP łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego w miejscu pracy.

- bezrobotni niepełnosprawni.

Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy w końcu grudnia 2025 r. stanowiły 83,2% ogółu bezrobotnych (46 407 osób). Wśród nich najliczniejszą grupą były osoby długotrwale bezrobotne – 33 075 osób, osoby do 30. roku życia – 17 171 osób oraz osoby powyżej 50. roku życia – 14 502 osób.

Rysunek 2. Osoby w szczególnej sytuacji na rynku pracy w województwie lubelskim (stan na 31 grudnia 2025 r.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zestawień statystycznych Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie (Wybrane grupy bezrobotnych, które mają pierwszeństwo w korzystaniu z oferowanych przez urząd pracy form wsparcia – grudzień 2025)

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej, obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem w latach 2015 – 2025 prezentuje poniższa tabela. W 2025 r. wyniósł 40%.

Tabela 3. Bezrobocie rejestrowane w województwie lubelskim w latach 2015-2025

Wyszczególnienie	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Wskaźnik	53%	51%	49%	46%	44%	45%	47%	44%	43%	41%	40%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 r wygenerowanego z Centralnej Aplikacji Statystycznej

II. Dane o osobach korzystających z pomocy i wsparcia

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna stanowi element polityki społecznej państwa, którego celem jest wspieranie osób i rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych, których nie są one w stanie przezwyciężyć przy wykorzystaniu własnych uprawnień, zasobów i możliwości. Obejmuje ona zarówno udzielanie bieżącej pomocy, jak i działania mające na celu zapobieganie pogłębianiu się problemów społecznych, w szczególności poprzez wspieranie samodzielności życiowej oraz integracji ze środowiskiem.

Działania podejmowane w ramach systemu pomocy społecznej służą zaspokajaniu niezbędnych potrzeb osób i rodzin oraz umożliwiają im funkcjonowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia – Do grupy osób i rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia, zalicza się wszystkie osoby korzystające z pomocy w danym okresie sprawozdawczym – niezależnie od rodzaju, formy i liczby przyznanych świadczeń oraz źródła ich finansowania. Uwzględnia się tu zarówno pomoc przyznaną w drodze decyzji administracyjnej, jak i wsparcie udzielone bez takiej decyzji, w tym również bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego.

Do tej kategorii wlicza się także osoby objęte wyłącznie pracą socjalną oraz korzystające ze wsparcia w formie skierowań, m.in. do centrów i klubów integracji społecznej czy do prac społecznie użytecznych. Obejmuje ona ponadto osoby umieszczone w domach pomocy społecznej (w przypadkach, gdy decyzję wydaje starosta), osoby z niepełnosprawnościami korzystające ze świadczeń, dzieci przebywające w pieczy zastępczej, usamodzielnianych

wychowanków oraz osoby korzystające z pomocy ośrodków interwencji kryzysowej. Zgodnie z danymi przekazanymi przez ośrodki pomocy społecznej, CUS-y oraz powiatowe centra pomocy rodzinie w 2025 r. jednostki udzieliły **pomocy i wsparcia** ogółem **129 814 osobom**, tj. o 2 481 osób więcej niż w roku poprzednim. Prognoza na rok następny przewiduje wzrost liczby korzystających z pomocy o ponad 1 400 osób.¹⁹

Pomoc w formie świadczeń przyznana została w roku oceny **44 411 osobom**. W grupie tej uwzględnia się osoby, którym decyzją administracyjną przyznano świadczenie (lub bez decyzji w przypadkach, w których jest to uprawnione) wyłącznie na podstawie ustawy o pomocy społecznej. 57,6% osób, którym przyznano świadczenie, stanowiły osoby długotrwale korzystające z pomocy **(25 598 osób)**.²⁰

Wsparcie w postaci świadczeń zostało przyznane **32 838 rodzinom**, w skład których wchodziło **67 822 osób**, co stanowi **3,4% mieszkańców województwa lubelskiego**. W roku poprzednim wskaźnik wyniósł **3,5%**.

¹⁹ Dane z OZPS 2025

²⁰ Dane z OZPS 2025

Osoby, którym udzielono pomocy i wsparcia

129 814

127 333

1.9%

Osoby, którym przyznano świadczenie

44 411

44 607

0.4%

Rodziny, którym przyznano świadczenie

32 838

32 926

0.3%

*dane przedstawiają wartości za 2025 rok oraz porównanie z rokiem 2024
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

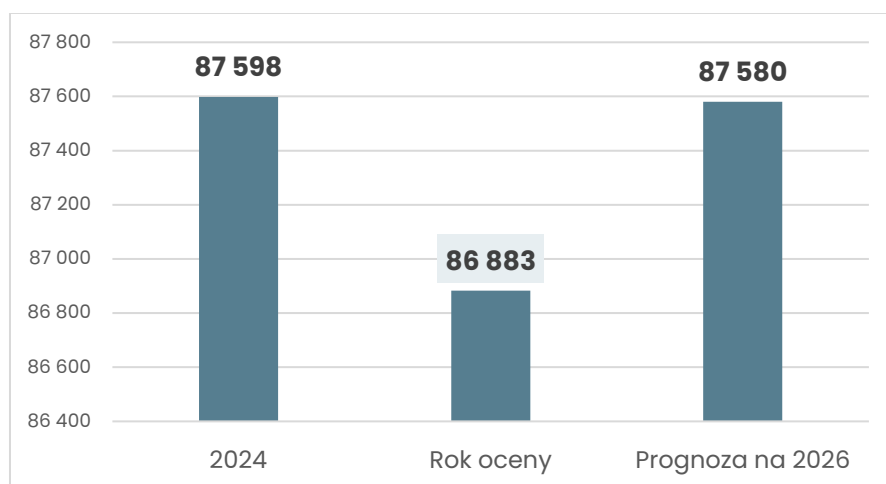
Ocena zasobów pomocy społecznej w gminie

Ocena zasobów pomocy społecznej w gminie jest przedstawieniem lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej, obejmująca m.in. infrastrukturę, kadre, organizacje oraz środki finansowe przeznaczone na pomoc społeczną. Służy określeniu potrzeb mieszkańców korzystających z pomocy oraz stanowi podstawę do planowania działań i budżetu na kolejny rok.

Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia

Wsparciem ośrodków pomocy społecznej, centrów usług społecznych oraz 4 miejskich ośrodków pomocy rodzinie w województwie lubelskim w 2025 roku objęto **86 883 osób**. Liczba osób korzystających z pomocy instytucjonalnej w województwie lubelskim w 2025 roku zmniejszyła się o około 0,81 % (715 osób) w porównaniu z rokiem 2024. Prognozy na rok 2026 wskazują, że w porównaniu do roku oceny liczba osób objętych wsparciem wzrośnie (o 697 osób). Wykazane osoby uzyskały pomoc i wsparcie w ramach zdań własnych i zleconych (pomoc udzielana w formie decyzji administracyjnej, bez decyzji oraz pomoc, która jest udzielana bez konieczności przeprowadzania wywiadu środowiskowego).

Wykres 13. Osoby, którym udzielono pomocy i wsparcia (zadania gminy)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

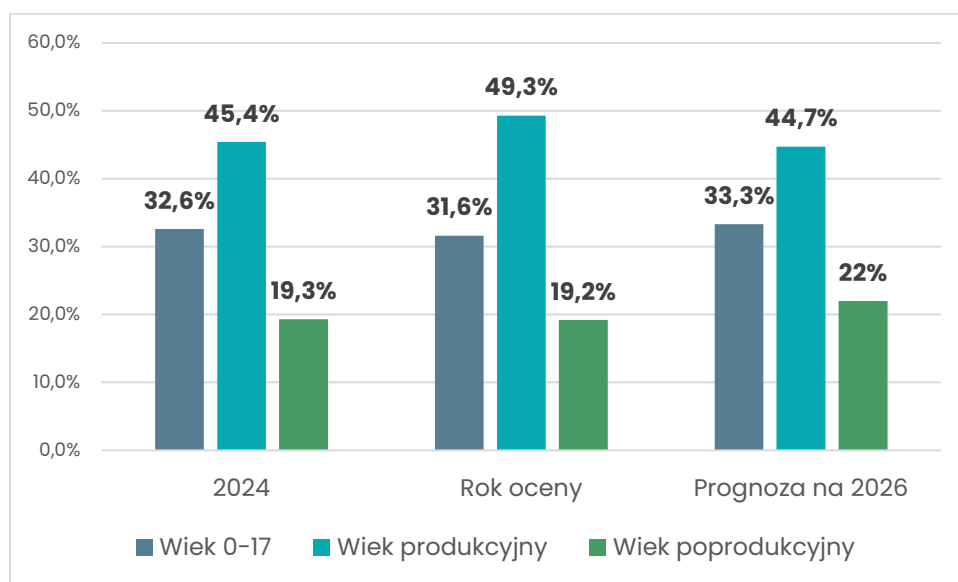
Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie

W 2025 r. pomoc w formie świadczeń bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania otrzymało **44 923 osób z 32 761 rodzin** (liczących łącznie **67 677 osoby**). 47,08% osób, którym przyznano świadczenie, stanowiły kobiety (wzrost o 0,68 pp. w porównaniu z rokiem poprzedzającym ocenę).

57,3% osób, którym przyznano świadczenie, stanowią osoby długotrwale korzystające z pomocy (25 176).

W 2025 roku liczba osób, którym przyznano świadczenia z pomocy społecznej w województwie lubelskim, wyniosła 44 923, co oznacza wzrost o 598 osób w porównaniu z rokiem 2024. W ujęciu procentowym oznacza to zwiększenie o 1,3%. Prognozy na 2026 rok wskazują na nieznaczny wzrost liczby świadczeniobiorców. Analiza przedziałów wiekowych osób korzystających ze świadczeń w latach 2024 – 2025 pokazuje wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym oraz spadek liczby osób z przedziału wieku 0 – 17 lat i w wieku poprodukcyjnym:

Wykres 14. Liczba osób korzystających ze świadczeń w poszczególnych przedziałach wiekowych

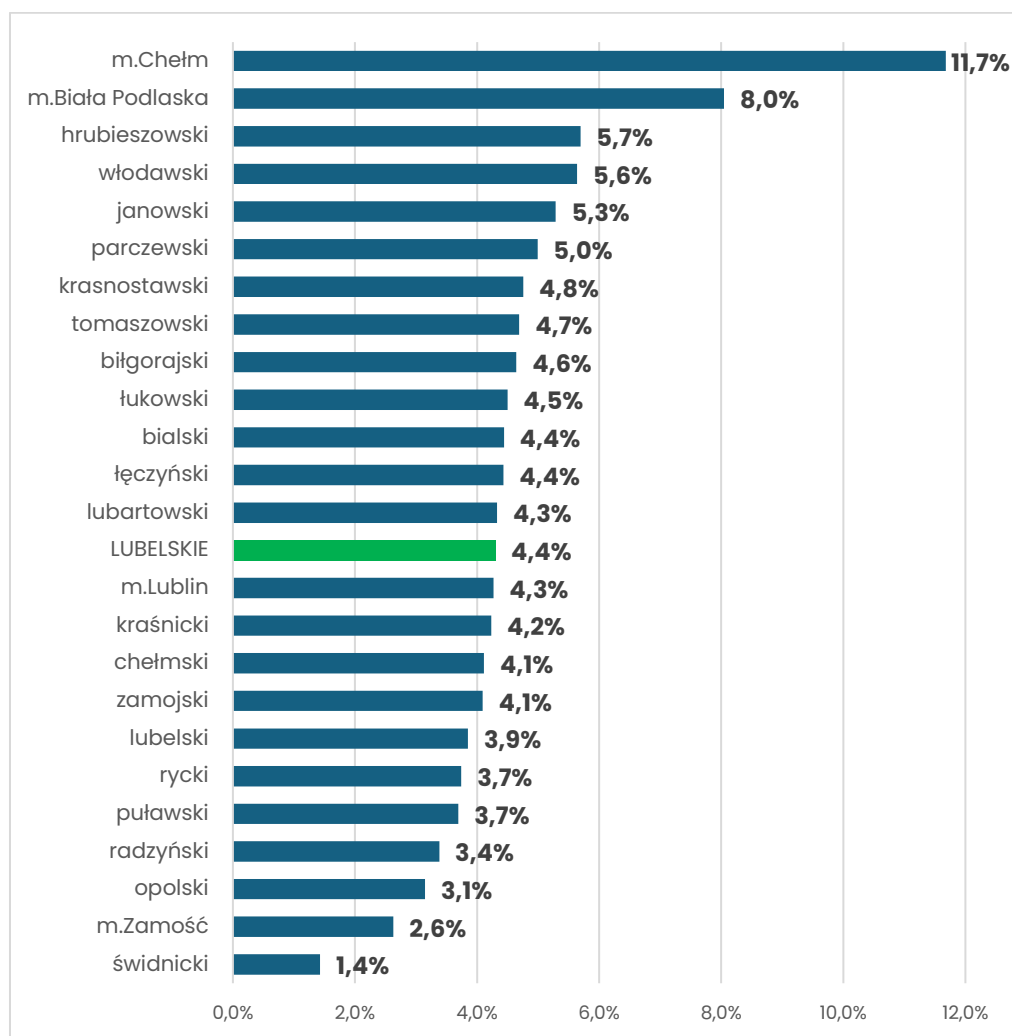
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W 2025 r. ze wsparcia gmin skorzystało tak jak w roku poprzednim 4,4% mieszkańców Lubelszczyzny.

W ujęciu powiatowym w roku oceny wskaźnik ten najwyższy był w mieście Chełm i mieście Biała Podlaska, oraz w powiatach hrubieszowskim i włodawskim. Najmniejszy odsetek mieszkańców objętych wsparciem odnotowano w powiatach świdnickim, w mieście Zamość oraz w powiecie opolskim i radzyńskim.

Korzystanie z pomocy i wsparcia w gminach w 2025 r. w ujęciu powiatowym obrazuje poniższy wykres:

Wykres 15. Wskaźnik korzystania z pomocy i wsparcia w gminach w 2025 r. (w ujęciu powiatowym)

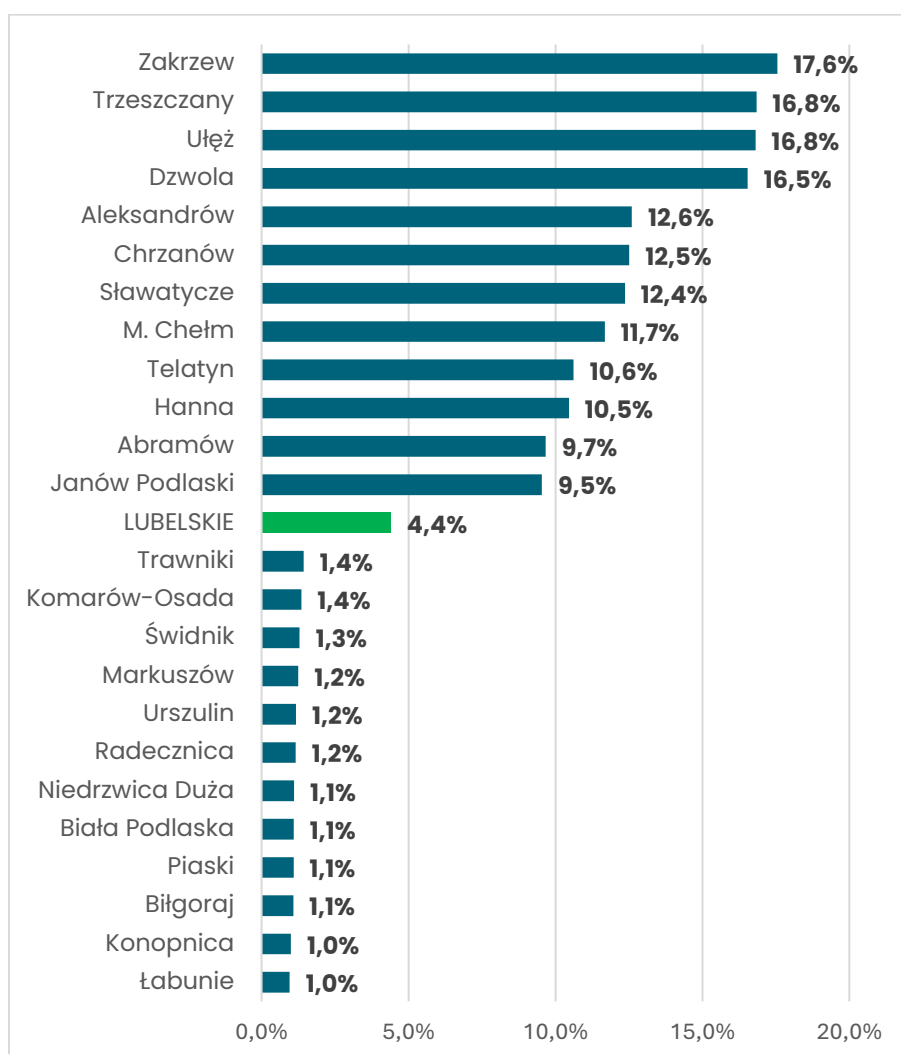

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Najwyższy odsetek osób korzystających z pomocy i wsparcia odnotowano w gminach Zakrzew, Trzeszczany, Ułęż i Dzwola, a najniższy w gminach Łabunie, Konopnica, Biłgoraj i Piaski.

Poniższy wykres przedstawia gminy o najwyższym i najniższym wskaźniku osób korzystających z pomocy i wsparcia w 2025 roku:

Wykres 16. Gminy o najwyższym i najniższym wskaźniku osób korzystających z pomocy i wsparcia

Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS

Powody udzielania pomocy i wsparcia

W roku 2025 głównymi powodami przyznania pomocy i wsparcia rodzinom były:

W porównaniu z rokiem 2024, w roku oceny odnotowano wzrost liczby rodzin objętych pomocą z tytułu długotrwałej lub ciężkiej choroby (**o 3,2 %**), oraz z tytułu niepełnosprawności (**o ponad 3,7 %**), jednocześnie nastąpił spadek liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa o ponad 747 osób, co stanowi **4,3%**, oraz bezrobocia (**o około 3 pp.**). Należy zaznaczyć, że rodziny mogą być kwalifikowane do wsparcia z więcej niż jednego powodu. W analizowanym roku najczęściej występujące przyczyny korzystania z dostępnych form pomocy przedstawiają się w następującej strukturze:

Tabela 4. Powody udzielania pomocy rodzinom w 2025 r.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia - ranking	Liczba rodzin ogółem
Długotrwała lub ciężka choroba	17 110
Ubóstwo	16 842
Niepełnosprawność	15 402
Bezrobocie	11 497
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	4 322
Potrzeba ochrony macierzyństwa	3 208
Alkoholizm	3 051
Potrzeba ochrony macierzyństwa w tym: potrzeba ochrony wielodzietności	2 454
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem – w tym: rodziny niepełne	2 043
Bezdomność	1 322
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem – w tym: rodziny wielodzietne	1 032
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	658
Przemoc domowa	588
Zdarzenie losowe	262

Narkomania	188
Sytuacja kryzysowa	90
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zwolnienie na pobyt czasowy (art. 7 pkt 11)	72
Sieroctwo	34
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	27

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 r. wygenerowany z Centralnej Aplikacji Statystycznej

Usługi pomocy społecznej

Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Pomoc ta jest przyznawana, gdy osoba jest pozbawiona pomocy innych osób lub rodzina nie może tej pomocy zapewnić. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, natomiast specjalistyczne usługi opiekuńcze są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności.

W 2025 r. z pomocy w formie **usług opiekuńczych** w ramach zadań własnych gminy skorzystało ogółem **5 331 osób**, z **usług specjalistycznych 91 osób**. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych wzrosła o 385. W przypadku usług specjalistycznych liczba osób nimi objętych spadła o 28.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy organizowanie i świadczenie **specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi** w miejscu ich zamieszkania. W 2025 r. z tej formy pomocy skorzystały **491 osoby** – o 91 osób mniej niż w 2024 r.

Pomoc w formie **specjalistycznego poradnictwa**, w szczególności prawnego, psychologicznego i rodzinnego, udzielana jest osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę

wsparcia w rozwiązywaniu problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. W ramach poradnictwa prawnego udziela się informacji dotyczących obowiązujących przepisów z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, ochrony praw lokatorów. Poradnictwo psychologiczne jest realizowane w formie diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje natomiast problemy funkcjonowania rodziny, w tym problemy opieki nad osobą niepełnosprawną, a także terapię rodzinną. W roku oceny poradnictwem specjalistycznym ośrodki pomocy społecznej objęły **4 060 rodzin**, tj. o 484 rodzin więcej niż w 2024 r.

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem prowadzonej interwencji jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb poradnictwa socjalnego lub prawnego. W razie konieczności rodzinie udziela się również schronienia na okres do 3 miesięcy. W 2025 roku pomocą w formie interwencji kryzysowej objęto **442 rodziny**, co oznacza wzrost o 59 rodzin w porównaniu z rokiem poprzednim. W ujęciu procentowym liczba rodzin korzystających z tej formy wsparcia zwiększyła się o 15,4%.

Prowadzenie **pracy socjalnej** należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna jest prowadzona przez pracowników socjalnych. Działania podejmowane w jej

ramach mają na celu poprawę funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym.

Pracę socjalną prowadzi się:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

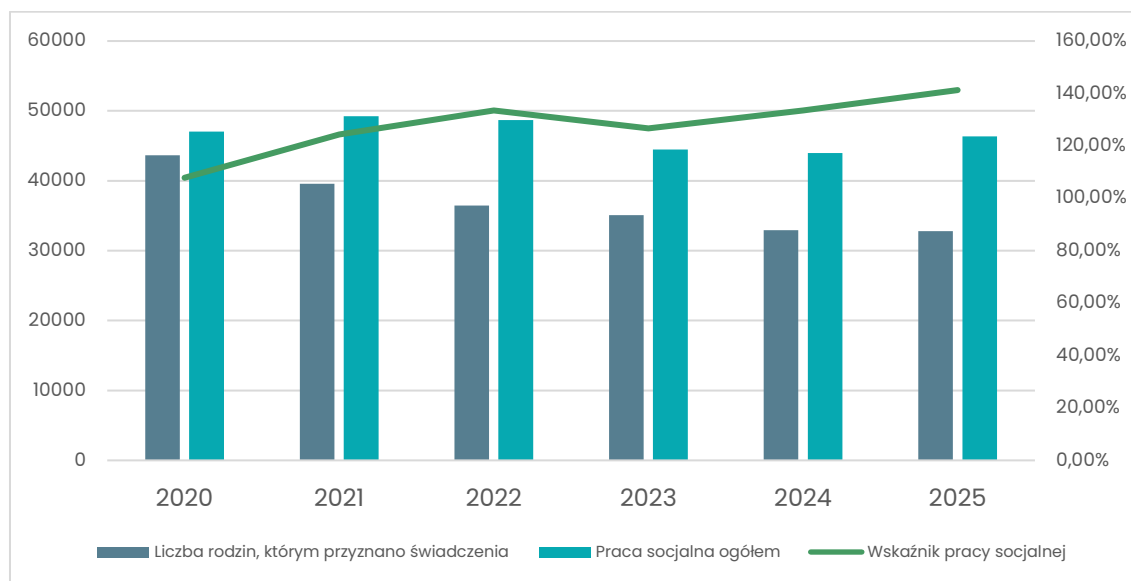
Praca socjalna jest świadczona osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. W roku 2025 z pomocy w formie pracy socjalnej skorzystało **46 356 rodzin**. Należy podkreślić, że udzielanie pracy socjalnej należy do jednych z najważniejszych zadań realizowanych przez pracowników socjalnych. Skuteczna praca socjalna powinna doprowadzić do aktywizacji i samodzielności klientów pomocy społecznej, a w konsekwencji do wyjścia z systemu pomocy.

Tabela 5. Wskaźnik pracy socjalnej w latach 2020 – 2025

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Wskaźnik pracy socjalnej	107,83%	124,37%	133,57%	126,66%	133,57%	141,29%
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	43 649	39 601	36 443	35 102	32 916	32 809
Praca socjalna ogółem	47 066	49 252	48 677	44 461	43 965	46 356

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 r. wygenerowanego z Centralnej Aplikacji Statystycznej

Wykres 17. Wskaźnik pracy socjalnej w latach 2020 – 2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie raportu Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 r. wygenerowanego z Centralnej Aplikacji Statystycznej

Jednym z podstawowych narzędzi pracy socjalnej jest **kontrakt socjalny** – czyli pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc. Kontrakt socjalny określa uprawnienia i zobowiązania stron, to jest pracownika socjalnego i klienta, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. W 2025 roku zawarto **2 226 kontraktów socjalnych** (o 53 więcej niż w 2024 roku), liczba osób objętych kontraktem wyniosła 2 556²¹.

W roku oceny OPS-y realizowały **51 projektów socjalnych** (w 2024 r. – 37), liczba objętych nimi osób wyniosła 1 218. Projekt socjalny w ustawie o pomocy społecznej definiowany jest jako zespół działań mających na celu poprawę sytuacji życiowej osób, rodzin, grup zagrożonych ubóstwem, marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

²¹ Dane OZPS 2025

*dane przedstawiają wartości za 2025 rok oraz porównanie z rokiem 2024
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Świadczenia pieniężne i niepieniężne z pomocy społecznej

Rodzinom wymagającym wsparcia OPS-y i CUS-y udzielają pomocy w ramach zadań własnych i zleconych gminie, w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych. Zgodnie z art. 36 ustawy o pomocy społecznej do świadczeń pieniężnych zaliczamy:

- zasiłek stały,
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczkę na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone zgodnie z zapisem ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Z kolei do świadczeń niepieniężnych zaliczamy między innymi następujące formy pomocy:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,

- posiłek,
- ubranie,
- usługi opiekuńcze,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych (w tym w mieszkaniu treningowym lub wspomagany).

Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej realizowane przez ośrodki pomocy społecznej i centra usług społecznych.

Łączna liczba osób, którym wypłacono **świadczenia pieniężne** w 2025 roku wyniosła **34 588** (rzeczywista liczba świadczeniobiorców wyniosła 23 968²² – część osób pobierała jednocześnie kilka rodzajów świadczeń). Najwięcej osób skorzystało z **zasiłku celowego 16 015** (o 317 mniej niż w 2024 r.), w tym **12 823 osobom** przyznano **zasiłek w ramach Programu Wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”**.

²² MRiPS-03 Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach za I-XII 2024 r., Dział 2. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną.

Zasiłek okresowy otrzymało **10 037 osób** (o 106 więcej niż w 2024 roku), a **zasiłek stały** wypłacono **8 536 osobom** (o 91 więcej niż w 2024 r.) – w tym 7 644 osobom samotnie gospodarującym. Uwzględniając wysokość środków przeznaczonych przez gminy na poszczególne rodzaje świadczeń pieniężnych najwięcej środków wydatkowanych zostało na zasiłki stałe – ponad 62%.

Tabela 6. Środki finansowe przeznaczone przez gminy na świadczenia pieniężne z pomocy społecznej

Rodzaj świadczenia	Liczba osób korzystających	Kwota świadczenia w zł	% udział*
Zasiłek stały	8 536	93 393 666	62.5 %
Zasiłek okresowy	10 037	32 441 190	21.7 %
Zasiłek celowy	16 015	23 530 036	15.7 %

*wartości w przybliżeniu

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Dominującym powodem przyznania zasiłku okresowego w roku oceny było bezrobocie – 7 359 osób (73,3% wszystkich świadczeniobiorców zasiłku okresowego w 2025 r. stanowiły osoby bezrobotne).

Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej realizowane przez ośrodki pomocy społecznej.

W 2025 roku, w porównaniu z rokiem poprzednim, zaobserwowano zróżnicowane tendencje w zakresie korzystania z wybranych, wskazanych poniżej form wsparcia oferowanych w ramach systemu pomocy społecznej.

dane przedstawiają wartości za 2025 rok oraz porównanie z rokiem 2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Jedną z ważniejszych form wsparcia w ramach świadczeń niepieniężnych jest pomoc **w formie posiłku**. W 2025 r. z posiłku skorzystały ogółem **15 318 osób**. W porównaniu z 2024 r. liczba osób objętych tego typu wsparciem spadła o 877 osób. Ośrodki pomocy społecznej prognozują, że w 2026 r. z posiłku skorzysta 15 507 osób, czyli w odniesieniu do roku oceny liczba ta nieznacznie wzrośnie. W 2025 r. na pomoc w tej formie wydatkowano ogółem 15 417 969 zł.

Wśród osób korzystających z posiłku dominującą grupę stanowią dzieci – w roku oceny z tej formy pomocy skorzystało **14 123 dzieci**, prognoza na 2026 rok mówi o wzroście tej liczby o 122 osoby. Koszt posiłków dla dzieci w 2025 r. wyniósł 11 766 308 zł. Zdecydowana większość korzysta z posiłków w ramach **programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”** (ponad 98%).

Kolejnymi formami wsparcia w ramach świadczeń niepieniężnych jest **udzielenie schronienia** i pomoc w formie przyznania niezbędnego **ubrania**, jeżeli osoby lub rodziny są tego pozbawione. Udzielenie schronienia polega na przyznaniu tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych. Z kolei przyznanie niezbędnego ubrania polega na dostarczeniu osobie

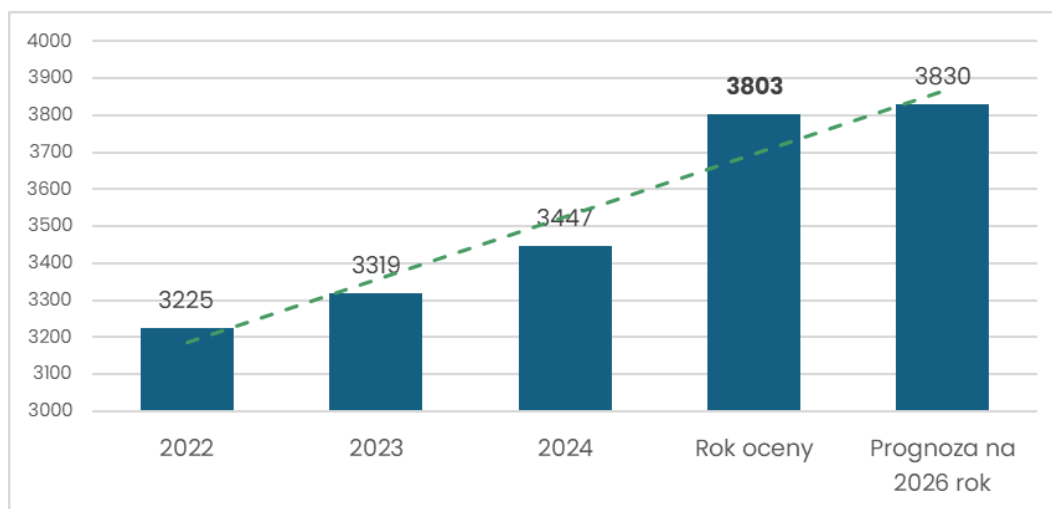
potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku.

W 2025 r. nie wykazano osób, którym udzielono by pomocy w formie przyznania niezbędnego ubrania.

W roku oceny schronienia udzielono **932 osobom**, koszt pomocy wyniósł 6 079 637 zł. W porównaniu z rokiem 2024 wzrosła zarówno liczba osób, którym udzielono tego typu pomocy, jak i koszt tej pomocy. Prognozy na 2026 rok wskazują na nieznaczny wzrost liczby osób wymagających udzielenia schronienia (o 16 osób).

Inną formą pomocy w ramach świadczeń niepieniężnych jest **sprawienie pogrzebu** – w roku oceny w gminach sprawiono pogrzeb dla **245 osób**, koszt tych świadczeń wyniósł 977 986 zł. W roku poprzedzającym rok oceny liczba osób, którym sprawiono pogrzeb, wyniosła 210, a koszt 782 594 zł.

Do świadczeń niepieniężnych realizowanych w ramach zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in. kierowanie osób do domów pomocy społecznej oraz ponoszenie odpłatności za ich pobyt. W 2025 roku gminy sfinansowały pobyt w domach pomocy społecznej dla 3 803 osób, a łączny koszt tych świadczeń wyniósł 175 293 940 zł. Z roku na rok obserwuje się systematyczny wzrost zarówno liczby mieszkańców gmin kierowanych do DPS, jak i całkowitych kosztów ponoszonych z tego tytułu. Tendencję tę ilustruje poniższy wykres, prezentujący dynamikę zmian w analizowanym zakresie.

Wykres 18. Liczba osób, za które gminy opłaciły pobyt w domach pomocy społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Inne rodzaje pomocy i wsparcia

Zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej rodzinie wymagającej wsparcia może zostać przydzielony **asystent rodziny**. Jest to osoba, która towarzyszy w poszukiwaniu rozwiązań w trudnej sytuacji życiowej, pomaga wykorzystać posiadane zasoby rodziny w pokonywaniu trudności, motywuje do podejmowania działań, podejmuje działania interwencyjne i zaradcze itp.

W 2025 r. liczba rodzin objętych pracą asystenta rodziny wynosiła 2 483 i w stosunku do 2024 r. wzrosła o 46 rodzin. Liczba asystentów rodziny w roku oceny wynosiła **280** (wzrost o 35 osób w porównaniu z 2024 rokiem).

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą zostać objęte pomocą **rodziny wspierającej**. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga w:

- opiece i wychowaniu dziecka;
- prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka, które nie były skazane prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo oraz nie figurują w bazie danych Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym. Rodzinę wspierającą ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Z taką rodziną wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej zawiera umowę, która określa zasady zwrotu kosztów związanych z udzielaniem pomocy.

Jest to w dalszym ciągu mało powszechna forma pomocy. W roku oceny w województwie lubelskim funkcjonowały 2 rodziny wspierające, w 2024 r. – 5 rodzin. Prognoza na 2026 r. przewiduje funkcjonowanie 4 rodzin wspierających w województwie.

Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka ponosi odpłatność za **pobyt dziecka w pieczy zastępczej**. W 2025 r. gminy z powyższego tytułu poniosły koszty w wysokości 39 107 708_zł.

3,9 mln zł
o tyle **zwiększyła** się odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w porównaniu z rokiem 2024

Świadczeniami rodzinnymi zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych są:

- zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego;
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne;
- zapomoga wypłacana przez gminy, na podstawie art. 22a;

- świadczenia wypłacane przez gminy na podstawie art. 22b;
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka;
- świadczenie rodzicielskie.

W 2025 r. z pomocy w formie zasiłków rodzinnych, dodatków do zasiłków rodzinnych oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka skorzystało **18 544** rodziny. Łączny koszt wypłaconych świadczeń wyniósł **92 251 141,56 zł**. W porównaniu z rokiem 2024 liczba rodzin pobierających zasiłki rodzinne zmniejszyła się o 5 470 rodzin, natomiast koszt świadczeń – o prawie 26 mln zł. Powyższe wskaźniki systematycznie spadają na przestrzeni ostatnich lat.

*dane przedstawiają wartości za 2025 rok oraz porównanie z rokiem 2024
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

W analizowanym okresie odnotowano spadek liczby wypłacanych zasiłków i świadczeń pielęgnacyjnych w województwie lubelskim. Od dnia 1 stycznia 2024 r., w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o świadczeniu wspierającym, znowelizowano przepisy dotyczące świadczenia pielęgnacyjnego. Zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, świadczenie to przysługuje matce albo ojcu, innym osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, małżonkom, opiekunowi faktycznemu dziecka, a także rodzinie zastępczej oraz innym podmiotom pieczy zastępczej, jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się odpowiednim orzeczeniem o niepełnosprawności, niezależnie od spełnienia warunku niepodejmowania lub rezygnacji z zatrudnienia albo innej pracy zarobkowej. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Liczba świadczeń w województwie lubelskim w latach 2020 – 2025 wypłacanych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Świadczenia opiekuńcze	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Nowe świadczenie pielęgnacyjne					25 167	43 348
Zasiłek pielęgnacyjny ogółem	540 761	543 641	555 316	573 503	583 791	565 562
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	139 528	145 167	151 980	160 494	165 792	155 481
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	199 192	196 531	200 948	208 475	211 430	206 213
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	6 263	5 652	5 461	5 709	5 982	5 691
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia	195 778	196 291	196 927	198 825	200 587	198 177
Świadczenie pielęgnacyjne	108 268	130 913	156 292	174 211	174 051	141 767
Specjalny zasiłek opiekuńczy	35 455	25 326	15 775	10 526	5 740	2 818
Świadczenia opiekuńcze ogółem – Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia	684 484	699 880	727 383	758 240	788 749	753 495

Świadczenia opiekuńcze	2020	2021	2022	2023	2024	2025
pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy						

Źródło: Raport Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 r. wygenerowany z Centralnej Aplikacji Statystycznej

Świadczenie z funduszu alimentacyjnego w 2025 r. przyznano **8 377 osobom** na łączną kwotę **57 959 257 zł**. Poniższa tabela obrazuje spadek w zakresie liczby osób korzystających z tych świadczeń w latach 2020 – 2025 oraz w zakresie wydatkowanych kwot:

Tabela 8. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2020-2025

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego	12 820	12 092	11 020	10 001	9 121	8 377
Ogólna kwota świadczeń z funduszu alimentacyjnego (w zł)	66 896 270	63 960 605	58 923 312	54 131 013	51 708 141	57 959 257

Źródło: Raport Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 r. wygenerowany z Centralnej Aplikacji Statystycznej

Na podstawie Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych dodatek mieszkaniowy jest formą pomocy dla osób, które mają trudności w wnoszeniu bieżących opłat mieszkaniowych. Jest formą pomocy przeznaczoną dla osób spełniających łącznie trzy warunki:

- posiadają tytuł prawny do lokalu,

- zamieszkują lokale mieszkalne spełniające kryterium metrażowe,
- spełniają kryterium dochodowe.

Dodatki mieszkaniowe wypłacone przez gminy w 2025 r. przyznane zostały 12 266 gospodarstwom domowym na łączną kwotę 26 846 970 zł (w 2026 r. prognozowany jest wzrost liczby gospodarstw domowych pobierających dodatki mieszkaniowe o ponad 330).

Zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne od 1 stycznia 2014 r. tzw. odbiorcy wrażliwemu przysługuje prawo do **dodatku energetycznego**. Odbiorcą wrażliwym energii elektrycznej jest osoba, której przyznano dodatek mieszkaniowy, która jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym i zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej. Dodatkowo, w 2025 r. na mocy Ustawy z dn. 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego, część ośrodków pomocy społecznej wypłaciła dodatki związane z w/w ustawą. Świadczenie tego typu przyznano 44 gospodarstwom domowym (tj. o 99,6% mniej niż w 2024 r.) na łączną kwotę 19 664zł.²³

*dane przedstawiają wartości za 2025 rok oraz porównanie z rokiem 2024
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

²³ Dane z OZPS 2025 r.

Ocena zasobów pomocy społecznej w powiecie

Powiatowe centra pomocy rodzinie są jednostkami organizacyjnymi powiatów, realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej, pieczy zastępczej i wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy domowej oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Indywidualne programy pomocy

Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową obejmuje działania psychologiczne, edukacyjne i socjalizacyjne ukierunkowane na taką zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc, która zmniejszy ryzyko dalszego stosowania przez nie przemocy oraz zwiększy ich zdolność do samokontroli agresywnych zachowań i do konstruktywnego współżycia w rodzinie.

Łącznie w województwie lubelskim programem objęto **159 osoby** stosujących przemoc domową. W roku poprzednim programem objętych było 184 osoby, a na rok następny działaniami korekcyjno-edukacyjnymi PCPR-y prognozują objęcie 252 osoby.

W roku oceny programy realizowane były w **9 powiatowych centrach pomocy rodzinie**:

- hrubieszowskim – **15** osób,
- bialskim i puławskim – **po 14** osób,
- lubelskim – **12** osób,
- ryckim – **12** osób,
- łęczyńskim – **11** osób,
- zamojskim – **10** osób,
- krasnostawskim **8** osób,
- chełmski – **1** osoba

oraz w 4 miastach na prawach powiatu:

- m. Lublin – **30** osób,
- m. Zamość – **15** osób
- m. Chełm – **10** osób

- m. Biała Podlaska – 7 osób

Liczbę osób korzystających z indywidualnego programu integracji cudzoziemców w latach 2019 – 2025 w poszczególnych powiatach przedstawiono w tabeli:

Tabela 9. Liczba osób korzystających z indywidualnego programu integracji cudzoziemców w latach 2019 – 2025 w poszczególnych powiatach

Powiat	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Powiat m. Lublin	3	2	9	25	19	42	48
Powiat m. Biała Podlaska	3	6	18	40	67	34	28
Powiat świdnicki	0	0	0	6	4	14	14
Powiat łukowski	0	0	0	11	15	9	5
Powiat puławski	0	0	0	0	2	6	4
Powiat radzyński	7	0	0	9	13	2	2
Powiat bialski	0	0	0	5	6	1	0
Powiat kraśnicki	0	0	0	0	3	0	0
Powiat lubelski	0	0	0	2	1	0	4

Powiat	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Powiat m. Chełm	0	0	0	0	1	0	0
Powiat parczewski	0	0	0	1	3	0	0
Powiat łęczyński	0	0	0	0	2	0	0
Województwo	13	8	27	99	136	108	111

Źródło: Raport Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2025 r. wygenerowany z Centralnej Aplikacji Statystycznej

Wspieranie rodziny i piecza zastępcza

Do głównych zadań samorządu powiatu wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej należą w szczególności:

- organizowanie pieczy zastępczej poprzez tworzenie warunków do powstawania oraz działania rodzin zastępczych, rodzin pomocowych, rodzinnych domów dziecka,
- prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- wsparcie dla usamodzielniających się osób, opuszczających rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- organizowanie szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe, niezawodowe oraz prowadzących rodzinne domy dziecka.

Zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej starosta wykonuje za pośrednictwem powiatowego centrum pomocy rodzinie oraz organizatora(ów) rodzinnej pieczy zastępczej. Organizacja pieczy zastępczej jest zadaniem własnym powiatu. Piecza zastępcza ma zapewnić pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka.

Rodzinna piecza zastępcza

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- **rodzina zastępcza:**
 - spokrewniona,
 - niezawodowa,
 - zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna;
- **rodzinny dom dziecka.**

Rodzinna piecza zastępcza

Źródło: Opracowanie własne

Według stanu na koniec grudnia 2025 roku w województwie lubelskim funkcjonowało ogółem **1 789 rodzin zastępczych** różnego typu. Najwięcej było rodzin spokrewnionych z dzieckiem (**1 178**), które stanowiły 66% wszystkich rodzin zastępczych. W rodzinach umieszczonych było **2 607 dzieci** ogółem, z tego **1 571 w rodzinach spokrewnionych**. Ponadto w województwie lubelskim funkcjonują **33 rodzinne domy dziecka**, w których w roku oceny przebywało 261 dzieci²⁴.

Rodziny zastępcze spokrewnione oraz niezawodowe funkcjonują na terenie wszystkich powiatów województwa, natomiast funkcjonowanie **rodzin zastępczych zawodowych** wykazało **22 powiatów/miast na prawach powiatu**. Na terenie województwa lubelskiego

²⁴ Dane pochodzą ze sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania przez powiat zadań innych niż realizacja dodatku wychowawczego, dodatku do zryczałtowanej kwoty, o którym mowa w art. 115 ust. 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego, o którym mowa w art. 113a tej ustawy, za okres od 2025-07-01 do 2025-12-31

funkcjonowało jedynie **6 rodzin zastępczych specjalistycznych**: w powiecie chełmskim, kraśnickim i puławskim oraz na terenie miasta Biała Podlaska. W **7 powiatach**: białskim, hrubieszowskim, kraśnickim, lubelskim, tomaszowskim, mieście Biała Podlaska, mieście Lublin oraz w mieście Zamość w roku oceny funkcjonowało **13 rodzin pełniących funkcję pogotowia rodzinnego**.

Liczbę poszczególnych typów rodzin oraz dzieci w nich umieszczonych w latach 2018 – 2025 przedstawia tabela:

Tabela 10. Rodziny zastępcze na terenie województwa lubelskiego w latach 2018 – 2025

Liczba rodzin i liczba dzieci	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba rodzin spokrewnionych z dzieckiem	1 121	1 115	1118	1 131	1119	1 167	1 158	1178
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach spokrewnionych z dzieckiem	1 473	1484	1481	1 510	1477	1570	1527	1571
Liczba rodzin zastępczych niezawodowych	481	479	470	487	489	495	518	498
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych niezawodowych	655	635	645	676	673	686	693	666

Liczba rodzin i liczba dzieci	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba rodzin zastępczych zawodowych	67	69	72	67	70	80	85	94
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych zawodowych	210	303	311	317	303	340	283	370
Liczba rodzin zastępczych specjalistycznych	6	5	5	6	6	6	5	6
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych specjalistycznych	12	9	9	12	10	14	14	25
Liczba rodzin zastępczych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	19	18	17	16	12	9	13	13
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych pełniących	48	71	62	60	56	39	43	47

Liczba rodzin i liczba dzieci	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
funkcję pogotowia rodzinnego								
Liczba rodzinnych domów dziecka	16	21	21	24	25	27	31	33
Liczba dzieci umieszczonych w rodzinnych domach dziecka	122	146	146	184	185	194	224	261

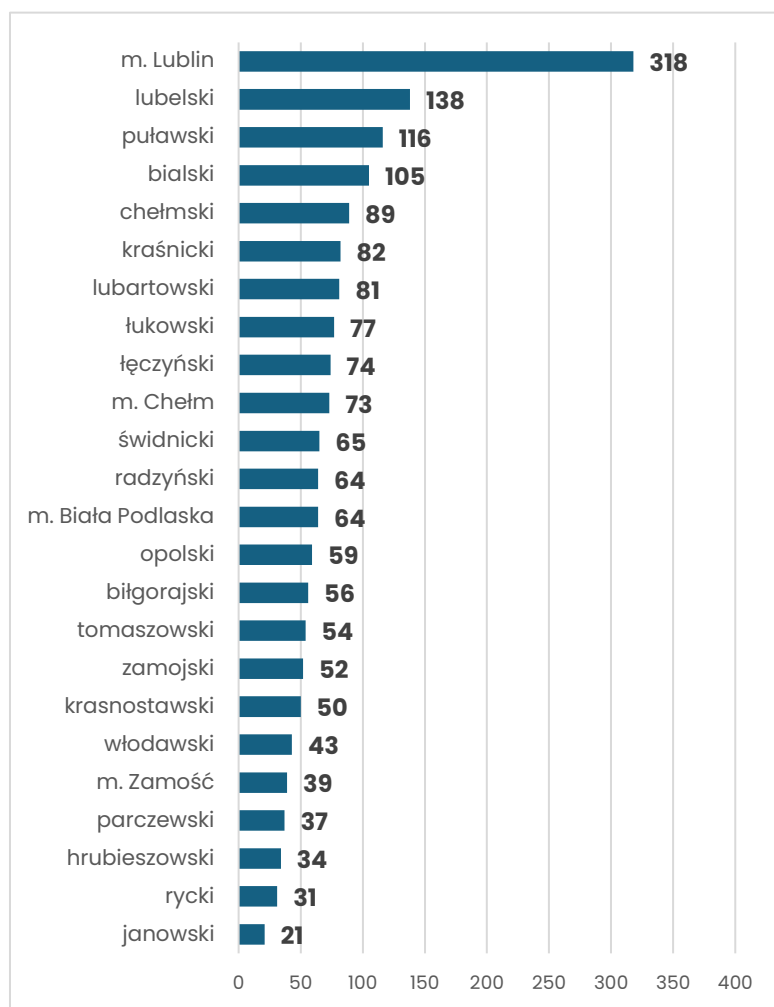
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonania przez powiat zadań innych niż realizacja dodatku wychowawczego (...) za okres od 2025-07-01 do 2025-12-31

*dane przedstawiają wartości za 2025 rok oraz porównanie z rokiem 2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonania przez powiat zadań innych niż realizacja dodatku wychowawczego (...) za okres od 2025-07-01 do 2025-12-31

Liczbę rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka ogółem w poszczególnych powiatach województwa lubelskiego przedstawia poniższy wykres:

Wykres 19. Liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka w powiatach ogółem w 2025r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonania przez powiat zadań innych niż realizacja dodatku wychowawczego (...) za okres od 2025-07-01 do 2025-12-31

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej jednym z zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest organizowanie **szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka**. W 2025 roku szkolenia zostały skierowane do **12** kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione, **111** kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe oraz **20** kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe.

Rodzina zastępcza zawodowa oraz prowadzący rodzinny dom dziecka są obowiązani do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji, w szczególności poprzez udział w szkoleniach. W 2025 r. **przeszkolonych** zostało **561** osób z rodzin zastępczych i prowadzących rodzinny dom dziecka.

W ramach **poradnictwa specjalistycznego** udzielono rodzinom zastępczym **11 846** porad.

Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się, na ich wniosek, opieką **koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej**. Na koniec grudnia 2025 r. w województwie lubelskim zatrudnionych było **83** koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w **20** powiatach i **4** miastach na prawach powiatu. Koordynatorzy pracowali z **1 247** rodzinami zastępczymi/rodzinnymi domami dziecka.

Instytucjonalna piecza zastępcza

Dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej może zostać skierowane do instytucjonalnej pieczy zastępczej po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub braku możliwości skierowania dziecka do rodziny zastępczej.

Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- **placówki opiekuńczo-wychowawczej;**
- **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej;**
- **interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.**

Placówki opiekuńczo-wychowawcze dzielą się na:

- typu socjalizacyjnego – zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie, zaspokajają jego niezbędne potrzeby i podejmują działania w celu powrotu dziecka do rodziny,
- typu interwencyjnego – zapewniają dziecku doraźną opiekę w czasie trwania sytuacji kryzysowej lub w przypadkach wymagających zapewnienia mu natychmiastowej opieki. Pobyt w placówce interwencyjnej nie powinien być dłuższy niż 3 miesiące, w szczególnych przypadkach może on zostać przedłużony do zakończenia trwającego postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie, umieszczenie w pieczy zastępczej,
- typu specjalistyczno-terapeutycznego – zapewniają opiekę dzieciom o indywidualnych potrzebach, wymagających stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej opieki (dzieci z orzeczeniem

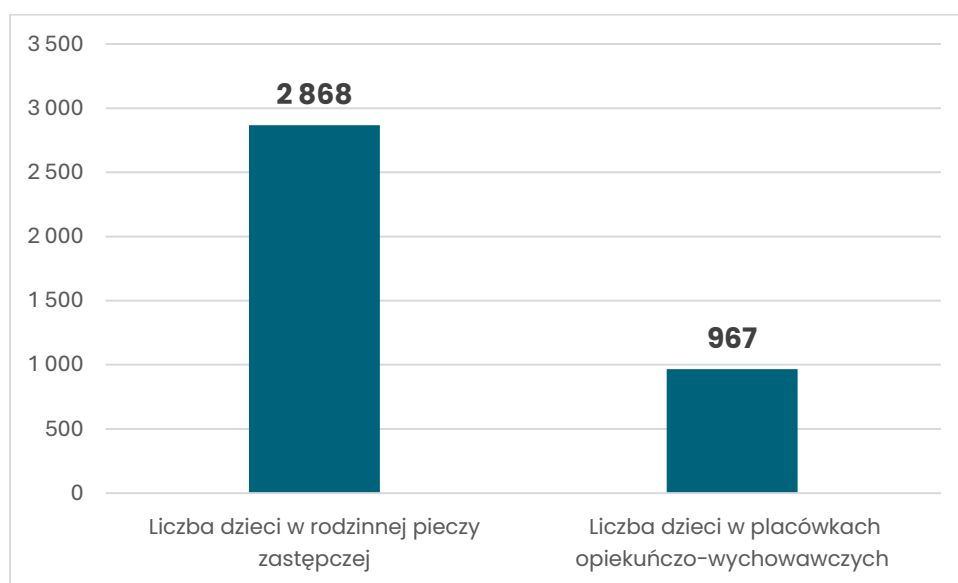
o niepełnosprawności i wymagające wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych),

- typu rodzinnego – zapewniają całodobową opiekę i wychowanie dla maksymalnie 8 dzieci, (z wyjątkiem potrzeby umieszczania rodzeństwa), zaspokajają niezbędne potrzeby dzieci i podejmują działania na rzecz powrotu dzieci do ich rodzin. Prowadzenie placówki można zlecić organizacji pozarządowej.

Według stanu na koniec grudnia 2025 r. w województwie lubelskim funkcjonowało **92 placówek opiekuńczo-wychowawczych**, w których przebywało **967 dzieci**.

Liczbę dzieci przebywających w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, z podziałem na wiek, przedstawiają poniższe wykresy:

Wykres 20. Liczba dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2025 roku w województwie lubelskim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania przez powiat zadań innych niż realizacja dodatku wychowawczego, dodatku do zryczałtowanej kwoty, o którym mowa w art. 115 ust. 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, i dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego, o którym mowa w art. 113a tej ustawy, za okres od 2025-07-01 do 2025-12-31.

Liczba dzieci z podziałem na wiek w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w woj. lubelskim

*dane przedstawiają wartości za 2025 rok oraz porównanie z rokiem 2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania przez powiat zadań innych niż realizacja dodatku wychowawczego (...) za okres od 2025-07-01 do 2025-12-31

Usamodzielnienie wychowanków

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletności, rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną, zwanej "osobą usamodzielnianą", w przypadku, gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu przyznaje się pomoc na:

- kontynuowanie nauki,
- usamodzielnienie,
- zagospodarowanie.

Ponadto udziela się pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych i zatrudnienia.

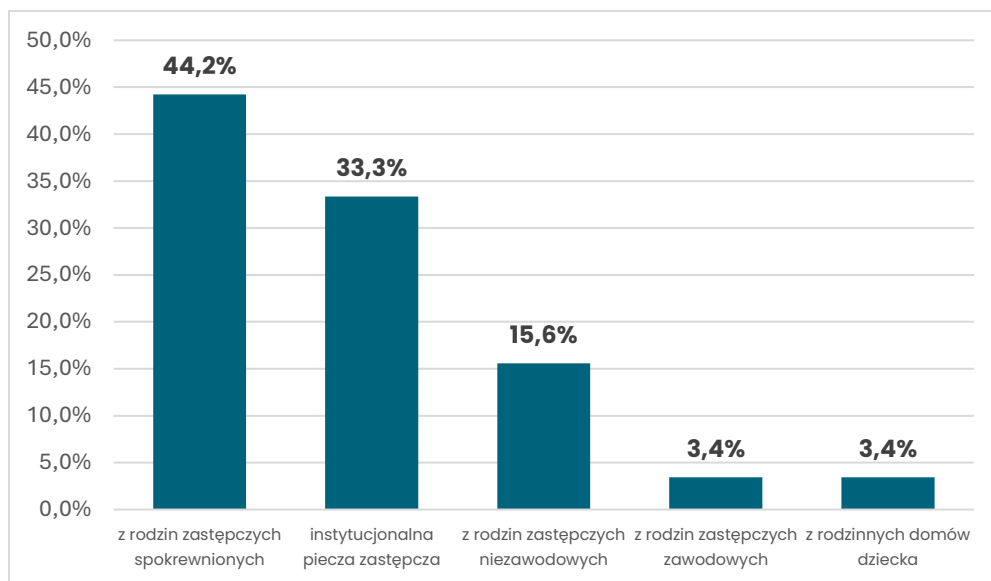
W 2025 r. formy pieczy zastępczej opuściło **321 dzieci** powyżej 18 roku życia, z tego:

- z instytucjonalnej pieczy zastępczej – **107 osób**
- z rodzinnej pieczy zastępczej – **214 osób**, z tego:
 - z rodzin zastępczych spokrewnionych – **142 osób**
 - z rodzin zastępczych niezawodowych – **50 osób**
 - z rodzin zastępczych zawodowych – **11 osób**

z rodzinnych domów dziecka – **11 osób**

Spośród nich najwięcej osób – **112** - założyło własne gospodarstwo domowe, w tym 3 osoby wyjechały za granicę.

Wykres 19. Struktura osób usamodzielnionych w rozbiciu na pełnoletnie osoby opuszczające pieczę zastępczą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania przez powiat zadań innych niż realizacja dodatku wychowawczego, dodatku do zryczałtowanej kwoty, o którym mowa w art. 115 ust. 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, i dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego, o którym mowa w art. 113a tej ustawy, za okres od 2025-01-01 do 2025-06-30 oraz 2025-07-01 do 2025-12-31.

Na realizację świadczeń w ramach usamodzielnienia dla osób pełnoletnich **opuszczających rodzinną pieczę zastępczą**, w tym rodzinne domy dziecka, rodziny zastępcze niezawodowe, rodziny zastępcze spokrewnione oraz rodziny zastępcze zawodowe wydatkowano w 2025 roku **3 556 400**, w tym:

- na kontynuowanie nauki – **2 195 690 zł**,
- na usamodzielnienie – **1 024 332 zł**,
- na zagospodarowanie – **336 378 zł**.

W roku oceny środki finansowe skierowane do opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze wyniosły **1 829 572 zł**. Pomoc pieniężną przyznano na:

- kontynuowanie nauki – **982 692 zł**,
- usamodzielnienie – **670 521 zł**,
- zagospodarowanie – **176 359 zł**.²⁵

Pełnoletnie osoby opuszczające instytucje, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (art. 88 ust. 1) osoba pełnoletnia opuszczająca dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem przez pracę socjalną, a także pomocą:

- pieniężną na usamodzielnienie;
- pieniężną na kontynuowanie nauki;
- w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym lub wspomagany;
- w uzyskaniu zatrudnienia;
- na zagospodarowanie - w formie rzeczowej.

W 2025 r. na terenie województwa lubelskiego takich osób było **31** (w 2024 r.-25), z tego z pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki skorzystało **18** osób, z pomocy pieniężnej na usamodzielnienie **12** osób, z pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej **11** osób.

²⁵ Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonywania przez powiat zadań innych niż realizacja dodatku wychowawczego, dodatku do zryczałtowanej kwoty, o którym mowa w art. 115 ust. 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, i dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego, o którym mowa w art. 113a tej ustawy, za okres od 2025-01-01 do 2025-06-30 oraz 2025-07-01 do 2025-12-31.

Środki finansowe przeznaczone dla osób opuszczających ww. placówki w roku oceny wyniosły **173 019 zł**. W 2024 r. była to kwota 141 903 zł.

W 2025 r. pomoc pieniężną przeznaczono na:

- kontynuowanie nauki – **60 302 zł**;
- usamodzielnienie – **53 716 zł**;
- zagospodarowanie – **59 001 zł**.²⁶

Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnością

Powiatowe centra pomocy rodzinie realizując zadania z zakresu rehabilitacji społecznej zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w 2025 r. udzieliły dofinansowania tych zadań na ogólną kwotę **127 289 007 zł**, tj. o prawie 8 mln zł większą niż w 2024 r.

Do zadań tych należy, m.in.:

- Pomoc na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się

W ramach tego zadania w 2025 r. dofinansowanie uzyskało **1 971** osoby na kwotę **8 989 765 zł** (w 2024 roku było to 1 952 osób na kwotę 9 311 488 zł). Prognozy na 2026 rok przewidują spadek liczby osób objętych dofinansowaniem do 1 786 osób oraz wysokości środków do wartości 8 382 998 zł.

- Dofinansowanie uczestnictwa osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych.

Z tego typu pomocy skorzystały **4 583 osoby**, a udzielone wsparcie wyniosło **9 614 145 zł**. W 2024 r. było to odpowiednio **4 593** osób i 9 004 924 zł. Na 2026 rok powiaty prognozują niewielki spadek nakładów na ten cel do wysokości 9 253 351 zł.

²⁶ Źródło: OZPS za 2025 r.

- Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny

W ramach tego zadania pomoc uzyskało **16 465** osób na kwotę ogółem **30 074 894 zł**.

W 2024 r. było to odpowiednio 15 999 osób na kwotę 28 094 790 zł. Prognozy na rok przyszły przewidują, że tą formą pomocy zostanie objętych **14 774** osób.

- Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób z niepełnosprawnością

W 2025 r. dofinansowaniem objęto **210** imprez, w których udział wzięło **8 432** uczestników z niepełnosprawnościami (o ponad 1000 osób mniej niż w roku poprzednim). Wartość dofinansowania wyniosła **1 054 843 zł** (o ponad 76 000 mniej niż w roku 2024).

Od 2011 r. powiaty przy udziale środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych realizują Program „Aktywny Samorząd”, którego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Program realizowany jest poprzez:

- przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu, słuchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do społeczeństwa informacyjnego,
- przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych,
- umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie,
- poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji,
- zwiększenie niezależności oraz szans na aktywizację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnością poprzez poprawę dostępności do wentylacji domowej pod koncentrator tlenku lub respiratorem.

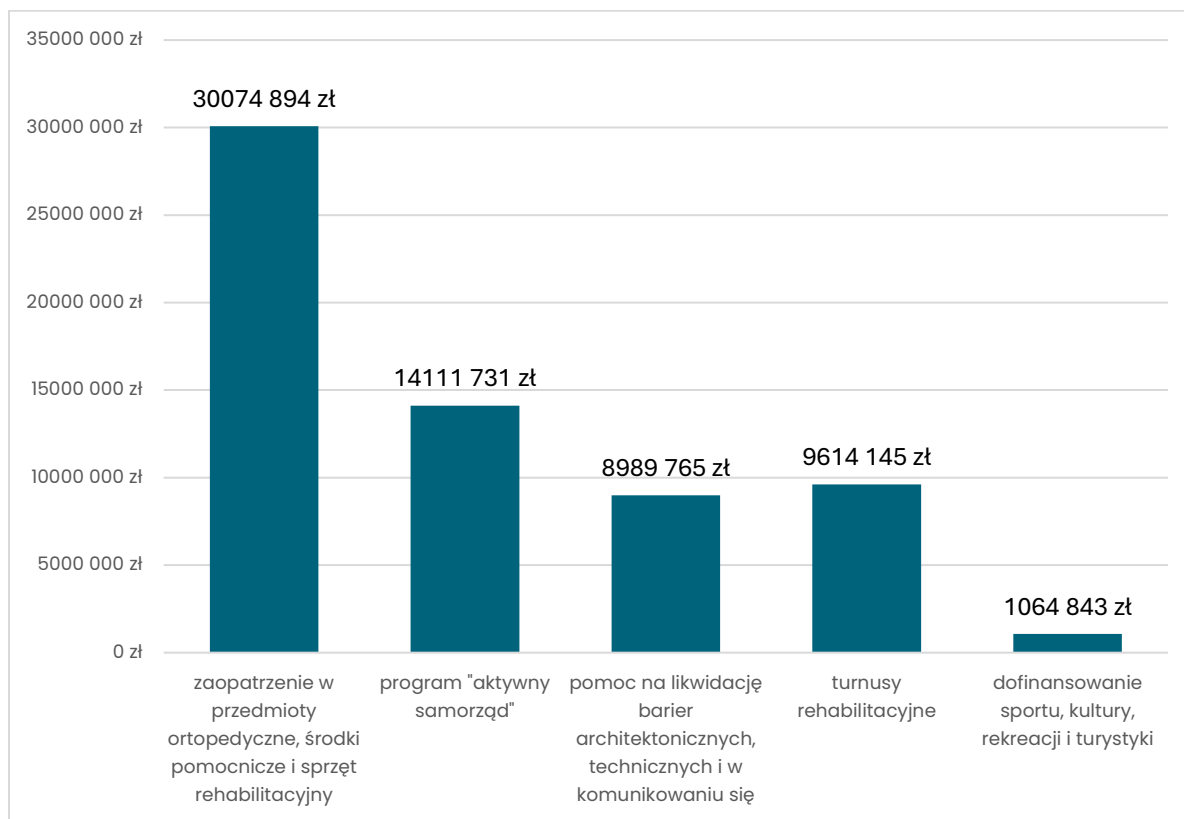
W 2025 r. w ramach programu wypłacono **4 127** świadczeń (o ponad 1 700 więcej niż w 2024 roku) na kwotę **14 111 731 zł** (o ponad 3 mln zł więcej niż w roku poprzednim). Prognozy na 2026 r. przewidują wzrost liczby świadczeń do 4 526 oraz wartości dofinansowania do 14 541 623 zł.

Kolejnym zadaniem powiatowych centrów pomocy rodzinie w ramach rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych jest dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika. W 2024 r. powiaty nie realizowały tej formy wsparcia, natomiast w roku oceny wartość przyznanego dofinansowania wyniosła 560 zł. Na 2026 r. prognozuje się wzrost tej kwoty do poziomu 13 500 zł.

Wysokość środków wydatkowanych przez powiaty na powyższe zadania prezentuje poniższy wykres:

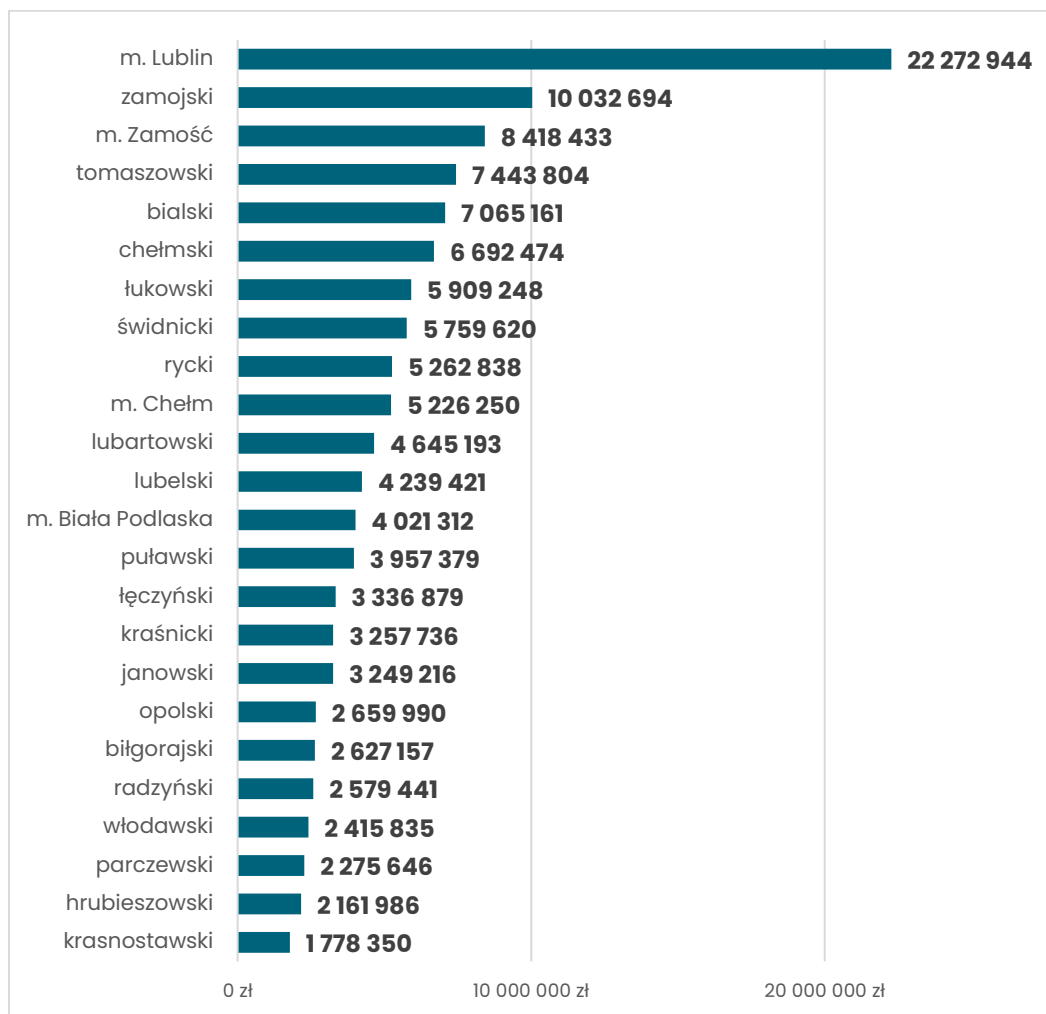
Wykres 20. Wysokość środków wydatkowanych przez powiaty na poszczególne zadania zakresu rehabilitacji społecznej (w złotych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS za 2025 r.

Wysokość środków finansowych, którymi dysponowały poszczególne powiaty w 2025 roku na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej, przedstawia poniższy wykres:

Wykres 21. Wysokość środków finansowych, którymi dysponowały poszczególne powiaty w 2025 roku na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej (w złotych)

Źródło: opracowanie własne na podstawie OZPS za 2025 r.

III. Zasoby instytucjonalne pomocy i wsparcia

Infrastruktura socjalna tworzona przez jednostki samorządu terytorialnego – gminy i powiaty – pełni kluczową rolę w zapewnianiu kompleksowego wsparcia mieszkańcom województwa lubelskiego w przezwyciężaniu trudności życiowych.

W ramach systemu instytucjonalnej pomocy społecznej funkcjonują obligatoryjnie ośrodki pomocy społecznej oraz powiatowe centra pomocy rodzinie, stanowiące podstawowe ogniwa lokalnej polityki społecznej. W gminach, które zdecydowały się na ich utworzenie, działają także centra usług społecznych, realizujące zadania w zakresie integracji i koordynacji usług społecznych.

Uzupełnienie systemu stanowią ośrodki wsparcia, które zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej, stanowią jednostki organizacyjne pomocy społecznej świadczące usługi w formie dziennego pobytu, przy czym w ich ramach mogą być również prowadzone miejsca całodobowego pobytu o charakterze okresowym.

Do kategorii ośrodków wsparcia zalicza się m.in.:

Osoby zamieszkujące region, które znajdują się w sytuacji życiowej wymagającej szczególnej uwagi, mogą korzystać z rozbudowanej oferty instytucjonalnych form wsparcia, dostosowanych do specyfiki ich potrzeb. Poniżej przedstawiono kluczowe elementy systemu instytucjonalnej pomocy społecznej funkcjonującego na terenie województwa, tj.:

Tabela 11. Liczba dostępnych form wsparcia w województwie lubelskim w 2025 roku

Rodzaj jednostki	Liczba jednostek	Liczba korzystających
ośrodki wsparcia, w tym:	177	8 004
ośrodki wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi*, w tym	64	3 040
środowiskowe domy samopomocy	58	2 696
kluby samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi	6	344
dzienne domy pomocy	29	1517
schroniska dla osób bezdomnych	10	568
domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	1	29

Rodzaj jednostki	Liczba jednostek	Liczba korzystających
kluby samopomocy	50	1 709
domy pomocy społecznej	45	4 910
rodzinne domy pomocy	4	32
mieszkania treningowe i wspomagane	109	289
ośrodki interwencji kryzysowej	13	5737
jednostki specjalistycznego poradnictwa	3	1572
placówki wsparcia dziennego	50	1297
centra integracji społecznej	11	550
kluby integracji społecznej	25	206
warsztaty terapii zajęciowej	59	2 824
zakłady aktywności zawodowej	9	423

Źródła: Sprawozdanie MRiPS-06 Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej, Informacja dla Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych o działalności Samorządu Województwa Lubelskiego w zakresie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz Rejestr Wojewody Lubelskiego 12.2025 r. oraz OZPS 2025 r.

W przypadku osób z zaburzeniami psychicznymi, wsparcie realizowane jest poprzez środowiskowe domy samopomocy oraz kluby samopomocy. Osoby te, z uwagi na ograniczenia w funkcjonowaniu organizmu lub trudności w adaptacji społecznej, wymagają wsparcia w środowisku rodzinnym i społecznym. Celem udzielanej pomocy jest zwiększenie poziomu zaradności i samodzielności życiowej oraz wspieranie procesu integracji społecznej. Środowiskowe domy samopomocy świadczą usługi w formie indywidualnych i grupowych treningów samoobsługi oraz treningów umiejętności społecznych. Działania te obejmują

naukę, rozwijanie oraz podtrzymywanie kompetencji niezbędnych do wykonywania codziennych czynności oraz funkcjonowania w społeczeństwie.

W 2025 roku, na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało łącznie **177 ośrodków wsparcia** o zróżnicowanym profilu działalności. Spośród nich 145 prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego, natomiast 32 – przez inne podmioty. Z usług tych placówek skorzystało łącznie **8 004** osób, co stanowi spadek o 94 osób w porównaniu do roku 2024²⁷. Kadre tych jednostek stanowiło 1394 osób tj. o 30 pracowników więcej niż w roku poprzednim²⁸.

W strukturze ośrodków wsparcia na terenie województwa lubelskiego, **21 placówek dysponowało miejscami całodobowego okresowego pobytu**. Łącznie oferowały one **500 miejsc**, z których w 2025 roku skorzystało **788** osób. Usługi świadczone w tych placówkach mają na celu zapewnienie czasowego wsparcia osobom wymagającym całodobowej opieki, w szczególności w sytuacjach kryzysowych, zdrowotnych lub związanych z czasową niemożnością zapewnienia opieki w środowisku domowym.²⁹

W ramach ośrodków wsparcia w 2025 roku funkcjonowało **58 środowiskowych domów samopomocy** (o 2 więcej niż w roku poprzedzającym), w tym 44 prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego³⁰. Z ich usług skorzystało **2 696** osób, tj. o 19 osób mniej w porównaniu z rokiem 2024. Liczba osób oczekujących na koniec 2025 roku wyniosła 107, a kadre stanowiły 794 osoby (o 10 więcej niż w 2024 r.).

Ponadto w województwie lubelskim funkcjonowało **50 klubów samopomocy** (o 1 mniej niż w 2024 r.), w tym 49 prowadzone przez jednostki samorządu oraz **6 klubów samopomocy dla**

²⁷ Dane ze sprawozdania MRiPS-06 Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej.

²⁸ Dane z OZPS 2025r.

²⁹ Dane ze sprawozdania MRiPS-06 Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej.

³⁰ Dane o liczbie środowiskowych domów samopomocy pochodzą ze sprawozdania MRiPS-06 Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej.

osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2025 r. wsparciem zostało objętych ogółem 1 709 osób (o 113 więcej niż rok wcześniej) oraz **344** osób w klubach samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Wśród ośrodków wsparcia wymienia się także **dzienne domy pomocy**, które przeznaczone są dla osób samotnych lub osób w rodzinach. Placówki te oferują różne rodzaje wsparcia i zajęć, m.in.: codzienne wyżywienie, terapie zajęciowe - plastyczne, informatyczne, teatralne czy muzyczne. Odbywają się w nich różne imprezy kulturalne, uroczystości oraz spotkania okolicznościowe. Osoby starsze mogą skorzystać z usług pielęgniarek, lekarzy czy też rehabilitantów. W województwie lubelskim funkcjonuje **29 dziennych domów pomocy**. W 2025 roku z tej formy wsparcia skorzystało **1 517 osób**, o 6 więcej niż 2024 roku.

Na terenie województwa lubelskiego w 2025 roku funkcjonowało **20 placówek świadczących pomoc osobom w kryzysie bezdomności**, w tym: 3 noclegownie, 10 schronisk dla osób bezdomnych oraz 6 ogrzewalni³¹. Placówki te stanowią istotny element regionalnego systemu wsparcia, zapewniając osobom bezdomnym dostęp do tymczasowego schronienia oraz podstawowych usług społecznych, takich jak opieka socjalna, pomoc w readaptacji społecznej oraz wsparcie w procesie wychodzenia z bezdomności.

W 2025 roku z usług placówek świadczących pomoc osobom w kryzysie bezdomności skorzystało łącznie **1 177** osób, o 89 osób więcej niż w roku poprzednim, co stanowi wzrost o blisko 8,2%. Na koniec okresu oceny w placówkach tych zatrudnionych było łącznie 95 pracowników

W szczegółowym ujęciu:

- 610 osób skorzystało z miejsc w schroniskach – to o 71 osób więcej niż w roku poprzednim,

³¹ Dane dotyczące liczby placówek prowadzących schroniska, noclegownie i ogrzewalnie pochodzą ze sprawozdania MRiPS-06 Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej.

- 273 osób uzyskało wsparcie w ogrzewalniach – co stanowi spadek o 13 osoby względem 2024 roku,
- 294 osoby skorzystały z noclegowni – o 31 osób więcej niż w roku wcześniejszym.³²

Dane te wskazują na zróżnicowaną dynamikę korzystania z poszczególnych form wsparcia, co może być wynikiem zarówno zmian w strukturze potrzeb osób bezdomnych, jak i dostępności oraz specyfiki oferowanych usług.

Zgodnie z art. 19 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej, do zadań własnych powiatu należy prowadzenie **domów pomocy społecznej (DPS)**. Na podstawie danych zawartych w sprawozdaniu OZPS za 2025 rok, na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało **45** domów pomocy społecznej, w tym 1 placówka prowadzona przez gminę Żyrzyn.

Spośród wszystkich działających DPS-ów:

- 37 placówek prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego,
- 8 placówek prowadzonych było przez inny podmiot na zlecenie powiatu.

W 2025 roku domy pomocy społecznej dysponowały łącznie **4 480** miejscami, natomiast z ich usług skorzystało **4 910** osób, co oznacza wzrost o 46 osób w porównaniu z rokiem 2024. Jednocześnie na umieszczenie w DPS oczekiwało 309 osób, tj. o 10 osób mniej niż w roku poprzednim.³³

W strukturze usług DPS rozwijane są również formy wsparcia krótkoterminowego, które stanowią elastyczną odpowiedź na potrzeby osób wymagających czasowej opieki – np. po hospitalizacji, w sytuacjach kryzysowych lub w czasie nieobecności opiekunów. Usługi te

³² Dane z OZPS 2025r.

³³ Dane z OZPS 2025r.

różnią się od pobytu stałego zakresem i czasem trwania, umożliwiając jednocześnie odciążenie rodzin i opiekunów oraz wspierając proces deinstytucjonalizacji.

Na terenie województwa lubelskiego funkcjonują **domy pomocy społecznej gotowe do świadczenia usług wsparcia krótkoterminowego**. Usługi te różnią się od pobytu stałego przede wszystkim czasem trwania oraz celem – mają charakter tymczasowy i są skierowane do osób wymagających okresowej opieki, np. po hospitalizacji, w sytuacjach kryzysowych lub w czasie nieobecności opiekunów. Pobyt krótkoterminowy umożliwia odciążenie rodzin oraz wspiera proces deinstytucjonalizacji, oferując elastyczne formy wsparcia dostosowane do indywidualnych potrzeb.

Na dzień 31 grudnia 2025 r. usługi wsparcia krótkoterminowego były dostępne w sześciu domach pomocy społecznej zlokalizowanych w miejscowościach: Wygnanowice, Nowiny, Kostomłoty, Kozuła, Konstantynów oraz Żyrzyn. Placówki te zabezpieczyły łącznie **30 miejsc** przeznaczonych na pobyty krótkoterminowe. W 2025 roku z tej formy wsparcia skorzystało **41 osób**.³⁴

W ramach Oceny Zasobów Pomocy Społecznej obliczany jest wskaźnik nasycenia usługami w domach pomocy społecznej. Wskaźnik ten wyrażany jest jako stosunek liczby osób umieszczonych w DPS pomnożonej przez 100 do sumy liczby osób umieszczonych i liczby oczekujących. Przedstawia on procentowy udział osób korzystających z usług DPS w stosunku do całkowitej liczby osób potrzebujących tej formy wsparcia.

Wartości wskaźnika nasycenia usługami w DPS w poszczególnych latach przedstawia poniższa tabela:

Tabela 12. Wskaźnik nasycenia usługami w DPS-ach wyrażony w %

³⁴ Dane MRPiPS-05 wybrane informacje o domach pomocy społecznej o zasięgu gminnym, powiatowym i regionalnym oraz o placówkach całodobowej opieki prowadzonych w ramach działalności gospodarczej i statutowej za I-XII 2025 r.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ogółem	69,91	59,68	79,83	79,25	72,46	68,40	66,60
Osoby w podeszłym wieku	80,13	71,78	88,57	69,85	85,05	85,27	83,90
Osoby przewlekłe somatycznie chore	60,53	45,13	73,17	69,85	58,42	54,27	52,11
Osoby przewlekłe psychicznie chore	73,28	77,27	85,22	92,55	91,49	83,70	83,15
Osoby dorosłe niepełnosprawne intelektualnie	76,74	89,19	88,24	92,54	92,19	90,48	91,94
Dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	100,00	88,24	100,00	100,00	100,00	100,00	95,24
Osoby niepełnosprawne fizycznie	66,67	55,74	88,41	86,27	83,67	73,08	73,21

(* Wskaźnik obliczany jako stosunek liczby osób umieszczonych w DPS pomnożony przez 100 do sumy liczby osób umieszczonych w DPS i liczby oczekujących)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Wartość wskaźnika nasycenia usługami w domach pomocy społecznej w województwie lubelskim uległa nieznacznemu obniżeniu w stosunku do 2024 r. W 2025 roku wskaźnik ogólny wyniósł 66,6%, co oznacza spadek o 1,8 pp. względem roku 2024. Największe zapotrzebowanie na miejsca odnotowano w przypadku domów pomocy społecznej dla osób przewlekłe somatycznie chorych³⁵. Na koniec grudnia 2025 r. na umieszczenie w tego typu placówce oczekiwało 250 osób, co stanowi 78,36% wszystkich oczekujących (319 osób³⁶). Liczba osób

³⁵ Dane z OZPS za 2025 r.

³⁶ Sprawozdanie roczne MRiPS-05 Wybrane informacje o domach pomocy społecznej o zasięgu gminnym, powiatowym i regionalnym oraz o placówkach całodobowej opieki prowadzonych w ramach działalności gospodarczej i statutowej

oczekujących na przyjęcie do pozostałych typów domów pomocy utrzymuje się na porównywalnym poziomie w stosunku do ubiegłego roku. Liczba osób zatrudnionych w domach pomocy społecznej w 2025 r. wynosiła 3 152 osób i wzrosła do roku poprzedniego o 41 osób.³⁷

W 2025 roku jednostki samorządu terytorialnego w województwie lubelskim przeznaczyły na funkcjonowanie domów pomocy społecznej środki finansowe w łącznej wysokości ponad 491 mln zł. W porównaniu do roku 2024 oznacza to wzrost nakładów ponad 59 mln złotych (12%).³⁸

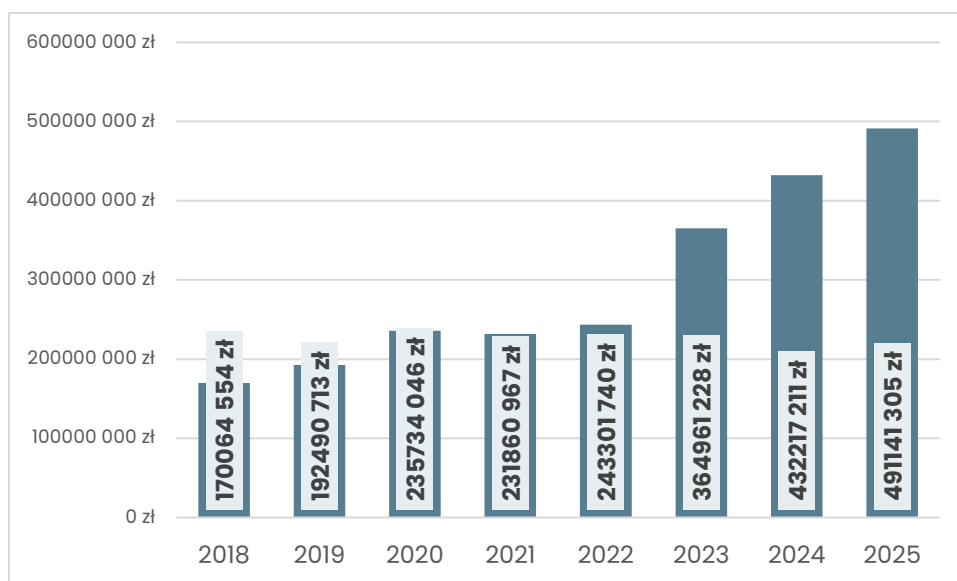
W analizowanym okresie obserwuje się systematyczny wzrost kosztów związanych z prowadzeniem domów pomocy społecznej, co wynika zarówno ze zwiększających się potrzeb mieszkańców, jak i rosnących kosztów utrzymania placówek.

Dynamikę zmian w wysokości środków finansowych przeznaczanych na ten cel w latach 2018–2025 przedstawia poniższy wykres:

Wykres 22. Roczny koszt prowadzenia i utrzymania domów pomocy społecznej w województwie lubelskim (2018-2025)

³⁷ Dane z OZPS za 2025 r.

³⁸ Dane z OZPS za 2025 r

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Osoby, które z powodu wieku lub niepełnosprawności wymagają stałej pomocy w codziennym funkcjonowaniu, mogą korzystać z usług opiekuńczych i bytowych świadczonych w formie **rodzinnego domu pomocy**. Jest to forma wsparcia realizowana całodobowo przez osobę fizyczną lub organizację pożytku publicznego, przeznaczona dla grupy od trzech do ośmiu osób wspólnie zamieszkujących.

Rodzinne domy pomocy zapewniają swoim mieszkańcom:

- warunki bytowe dostosowane do potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami,
- opiekę i wsparcie w codziennych czynnościach,
- możliwość funkcjonowania w kameralnym, domowym środowisku.

W 2025 roku na terenie województwa lubelskiego funkcjonowały **4** rodzinne domy pomocy. Trzy z nich zlokalizowane były w Józefowie (powiat biłgorajski), zaś 1 – w mieście Biała Podlaska. Placówki te dysponowały łącznie 32 miejscami, z których w ciągu roku skorzystały **32** osoby³⁹.

³⁹ Dane pochodzą ze sprawozdania MRiPS-06 Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej.

W wyniku nowelizacji ustawy o pomocy społecznej, która weszła w życie w 2023 roku, wprowadzono rozróżnienie na dwa typy mieszkań wspierających: **mieszkania treningowe oraz mieszkania wspomagane**. Zmiana ta miała na celu doprecyzowanie form wsparcia mieszkaniowego świadczonego osobom wymagającym pomocy w codziennym funkcjonowaniu.

Mieszkania treningowe stanowią formę wsparcia przygotowującą osoby do samodzielnego życia. W ramach pobytu w tego rodzaju mieszkaniu zapewnia się:

- usługi bytowe,
- pracę socjalną,
- działania ukierunkowane na rozwijanie lub utrwalanie umiejętności w zakresie samoobsługi, samodzielności oraz pełnienia ról społecznych.

Celem funkcjonowania mieszkań treningowych jest umożliwienie osobom korzystającym z tej formy wsparcia prowadzenia niezależnego życia oraz integracja ze społecznością lokalną.

Mieszkania wspomagane przeznaczone są w szczególności dla osób z niepełnosprawnościami (w tym z niepełnosprawnością fizyczną), osób z zaburzeniami psychicznymi, osób starszych oraz przewlekle chorych. W mieszkaniach tego typu zapewnia się:

- usługi bytowe,
- pracę socjalną,
- pomoc w wykonywaniu codziennych czynności oraz w realizacji kontaktów społecznych.

W 2025 roku na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało łącznie **109** mieszkań treningowych i wspomaganych. Z tej formy wsparcia skorzystało **289** osób, co oznacza spadek o 32 osoby w porównaniu do roku 2024.

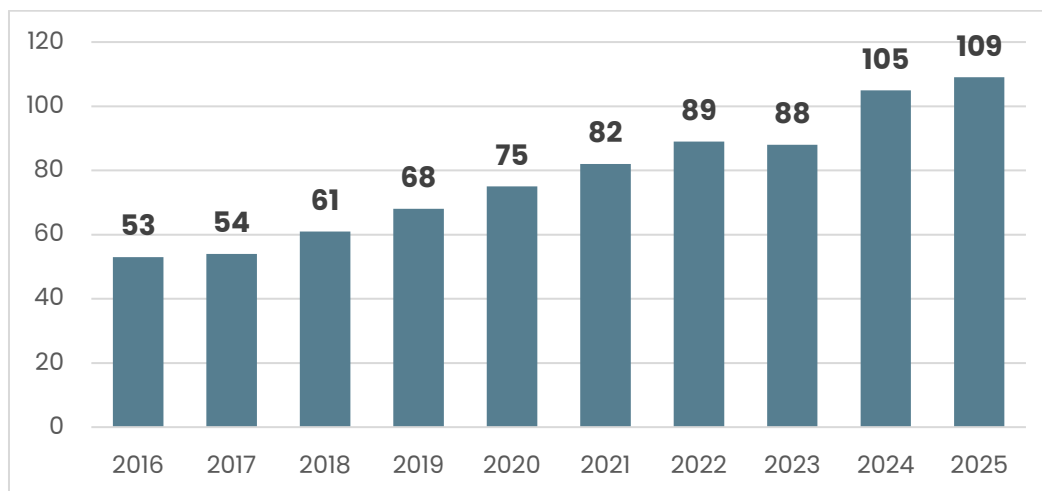
Struktura podmiotów prowadzących mieszkania przedstawiała się następująco:

- 73 mieszkań prowadzonych o zasięgu gminnym (68 przez gminy, 5 przez inny podmiot),

- 36 mieszkań prowadzonych o zasięgu powiatowym (31 przez gminy, 5 przez inny podmiot).⁴⁰

Dynamikę rozwoju liczby mieszkań treningowych i wspomaganych w latach 2016–2025 przedstawia poniższy wykres:

⁴⁰ Dane pochodzą ze sprawozdania MRiPS-06 Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej.

Wykres 23. Liczba mieszkań treningowych i wspomaganych w województwie lubelskim (2016-2025)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej, prowadzenie **ośrodków interwencji kryzysowej (OIK)** należy do zadań własnych powiatu o charakterze obowiązkowym. Ośrodki te zapewniają specjalistyczne wsparcie osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych, wymagających natychmiastowej pomocy psychologicznej, socjalnej lub prawnej, a także – w uzasadnionych przypadkach – schronienia.

W 2025 roku na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało **13 ośrodków interwencji kryzysowej**, zlokalizowanych w następujących jednostkach samorządu terytorialnego:

- powiaty: kraśnicki, janowski, tomaszowski, świdnicki, zamojski, biłgorajski, parczewski, lubelski, puławski i łukowski.
- miasta na prawach powiatu: Chełm, Lublin, Zamość.

Spośród wszystkich funkcjonujących ośrodków:

- 2 placówki prowadzone były przez organizacje pozarządowe,
- 11 placówek pozostawało w strukturach jednostek samorządu terytorialnego.

Łączna liczba miejsc całodobowych w ośrodkach interwencji kryzysowej wynosiła **146**⁴¹. W 2025 roku z usług OIK skorzystało **5 737** osób⁴².

W ramach realizacji zadań własnych powiatu prowadzone są **jednostki specjalistycznego poradnictwa**, których celem jest udzielanie wsparcia osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Poradnictwo to świadczone jest niezależnie od sytuacji dochodowej osób korzystających z pomocy.

Zakres świadczonych usług obejmuje w szczególności:

- poradnictwo prawne, które polega na udzielaniu informacji dotyczących obowiązujących przepisów prawa, w szczególności z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego oraz ochrony praw lokatorów;
- poradnictwo psychologiczne, realizowane poprzez diagnozę, działania profilaktyczne oraz terapię psychologiczną;
- poradnictwo rodzinne, obejmujące wsparcie w zakresie funkcjonowania rodziny, w tym opieki nad osobą z niepełnosprawnością, a także terapię rodzinną.

Zgodnie z danymi OZPS za 2025 rok, z usług placówek specjalistycznego poradnictwa skorzystało łącznie 2 505 osoby, co stanowi wzrost o 312 osoby w porównaniu do roku 2024. Wzrost ten odpowiada przyrostowi na poziomie 14,23 % względem roku poprzedniego. Należy jednak zaznaczyć, że funkcję jednostek specjalistycznego poradnictwa w powiatach pełnią najczęściej **powiatowe centra pomocy rodzinie (PCPR)**, które dysponują wyspecjalizowaną kadrą świadczącą pomoc w zakresie poradnictwa. W związku z tym rzeczywista liczba osób objętych tą formą wsparcia może być wyższa niż wykazana w danych sprawozdawczych.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednostki samorządu terytorialnego – zarówno gminy, jak i powiaty – mają możliwość prowadzenia **placówek**

⁴¹ Rejestr Wojewody – Wykaz Ośrodków Interwencji Kryzysowej (grudzień 2025 r.)

⁴² Dane pochodzą ze sprawozdania MRiPS-06 Wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej

wsparcia dziennego. Są to miejsca, w których dzieci z rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi mogą otrzymać pomoc oraz wsparcie wychowawcze. Placówki wsparcia dziennego mogą funkcjonować w jednej z trzech form:

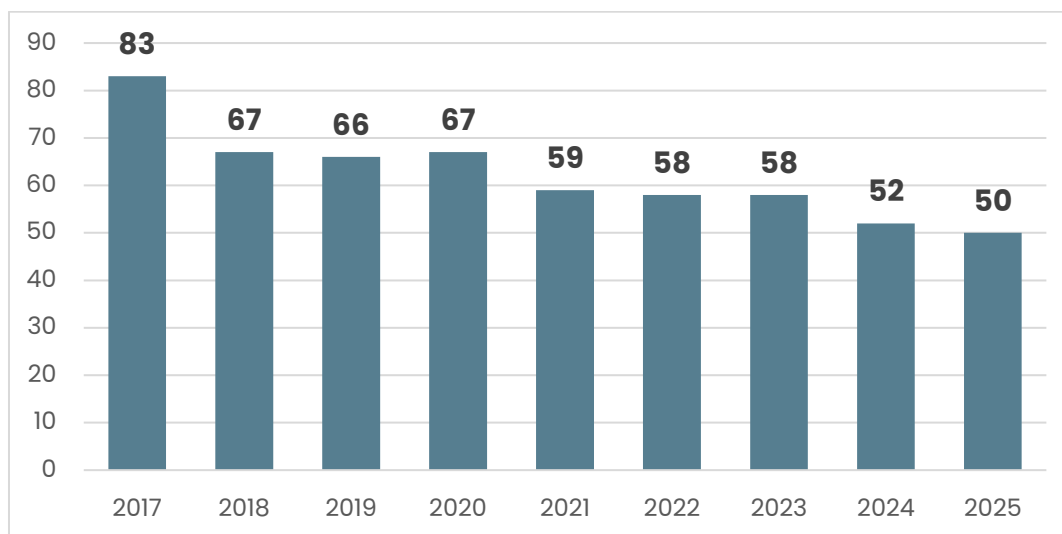
- opiekuńczej, obejmującej m.in. świetlice, kluby, ogniska wychowawcze oraz koła zainteresowań;
- specjalistycznej, zapewniającej bardziej zindywidualizowaną pomoc;
- pracy podwórkowej, realizowanej przez wychowawcę w środowisku lokalnym dziecka.

Na terenie województwa lubelskiego w 2025 roku funkcjonowały łącznie **50 placówek wsparcia dziennego**, z czego 46 prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego na poziomie gminnym, a 4 posiadały zasięg ponadgminny. Spośród wszystkich placówek, 38 prowadzonych było przez podmioty inne niż jednostki samorządu terytorialnego⁴³. Łączna liczba miejsc dostępnych w tych placówkach wynosiła 1 550, natomiast w 2025 roku ze wsparcia oferowanego przez placówki wsparcia dziennego skorzystało 1 297 dzieci.⁴⁴

Liczba placówek wsparcia dziennego na terenie województwa lubelskiego systematycznie spada

⁴³sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonywania przez powiat zadań innych niż realizacja dodatku wychowawczego, dodatku do zryczałtowanej kwoty, o którym mowa w art. 115 ust. 2a ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. O wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, i dodatku w wysokości świadczenia wychowawczego, o którym mowa w art. 113a tej ustawy, za okres od 2025-01-01 do 2025-12-31

⁴⁴ OZPS za 2025 r.

Wykres 24. Liczba placówek wsparcia dziennego w latach 2017-2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

W 2025 roku na terenie województwa lubelskiego, funkcjonowało **11 Centrów Integracji Społecznej (CIS)**. Spośród nich **6 placówek prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego**. Centra zlokalizowane były w następujących miejscowościach: Biała Podlaska, Chełm, Zamość, Mieniany (gmina Hrubieszów), Krasnystaw, Lublin, Świdnik, Jacnia (gmina Adamów), Janówka Zachodnia (gmina Komarów-Osada) Staw Noakowski (gmina Nielisz) oraz Żółkiewka Osada.⁴⁵

Z zajęć realizowanych w ramach działalności CIS skorzystało **550 uczestników**, co oznacza wzrost o 91 osób w porównaniu do roku 2024.⁴⁶

W analizowanym okresie odnotowano również wzrost liczby **Klubów Integracji Społecznej (KIS)** – w 2025 roku funkcjonowało **25 klubów**, tj. o 8 mniej niż w roku poprzednim. Kluby działały na terenie miast na prawach powiatu: Lublin, Chełm i Zamość, a także w powiatach: bialskim, janowskim, tomaszowskim, zamojskim, chełmskim, łukowskim, łęczyńskim,

⁴⁵ Rejestr Centrów Integracji Społecznej Województwa Lubelskiego prowadzony przez Wojewodę Lubelskiego (stan na 31.12.2025 r.)

⁴⁶ Dane z OZPS 2025 r.

puławskim, kraśnickim, lubelskim, hrubieszowskim, świdnickim i biłgorajskim.⁴⁷ Z oferty KIS skorzystało **206 osób**, co stanowi wzrost o 6 osób względem roku 2024⁴⁸.

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, na terenie województwa realizowane są również działania mające na celu aktywizację zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami. Do kluczowych form wsparcia w tym zakresie należą:

- **warsztaty terapii zajęciowej (WTZ)** – umożliwiające rozwój umiejętności społecznych i zawodowych,
- **zakłady aktywności zawodowej (ZAZ)** – oferujące zatrudnienie wspomagane w warunkach dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

W 2025 roku na obszarze województwa lubelskiego funkcjonowało **59** warsztatów terapii zajęciowej, z których usług skorzystało **2 824 uczestników**. Placówki te stanowią istotny element systemu wsparcia, umożliwiając osobom z niepełnosprawnościami rozwój umiejętności oraz aktywne uczestnictwo w życiu społecznym.

W analizowanym okresie w regionie działało również **9** zakładów aktywności zawodowej, których działalność koncentruje się na tworzeniu miejsc pracy dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Łącznie zakłady te zatrudniały **495 osoby**⁴⁹, w tym 370 osób z niepełnosprawnością, co oznacza wzrost zatrudnienia o 9 osób w porównaniu z rokiem poprzednim. Dane te potwierdzają stabilny rozwój sektora zatrudnienia wspomagane w województwie oraz rosnącą rolę ZAZ-ów jako instrumentu integracji społeczno-zawodowej.

⁴⁷ Rejestr Klubów Integracji Społecznej Województwa Lubelskiego prowadzony przez Wojewodę Lubelskiego (stan na 14.08.2025 r.)

⁴⁸ Dane z OZPS 2025r.

⁴⁹ Informacja o warsztatach terapii zajęciowej i zakładach aktywności zawodowej opracowana na podstawie danych Oddziału Rehabilitacji Społeczno – Zawodowej Osób Niepełnosprawnych Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie, dotyczy zatrudnienia wszystkich osób niepełnosprawnych bez względu na źródło finansowania.

W roku oceny funkcjonowało 5 zakładów aktywności zawodowej prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego:

1. Zakład Aktywności Zawodowej w Stoczku Łukowskim,
2. Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Łęcznej,
3. Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Jaszczowie,
4. Powiatowy Zakład Aktywności Zawodowej w Janowie Lubelskim,
5. Zakład Aktywności Zawodowej w Kocku

oraz 4 prowadzone przez inne podmioty:

1. Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną Koło w Tomaszowie Lubelskim – Zakład Aktywności Zawodowej w Przeorsku,
2. Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym „Misericordia” w Lublinie – Zakład Aktywności Zawodowej w Lublinie,
3. Puławskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego – Zakład Aktywności Zawodowej w Puławach,
4. Stowarzyszenie Centrum Przedsiębiorczości, Integracji i Edukacji w Łukowie – Zakład Aktywności Zawodowej w Łukowie.

Ważnym komponentem infrastruktury społecznej pozostają zasoby mieszkaniowe oraz instytucje opieki nad dziećmi. Lokale komunalne i socjalne stanowią podstawowe narzędzie wsparcia mieszkaniowego dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, umożliwiając im zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych. Równocześnie rozwój żłobków i innych form opieki nad dziećmi do lat 3 odpowiada na potrzeby rodzin w zakresie godzenia życia zawodowego z rodzinnym oraz wspiera wczesny rozwój dzieci. Poniżej przedstawiono szczegółowe dane dotyczące liczby mieszkań komunalnych i socjalnych funkcjonujących w województwie lubelskim.

Tabela 13. Pozostała infrastruktura społeczna w województwie lubelskim

Pozostała infrastruktura społeczna	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy, w tym:	19 949	20 008	19 609	19 168	23 196	23 095	22 888
liczba mieszkań socjalnych (lokali)	2 856	2 841	2 810	2 792	1 761	1764	1747
Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	378	391	425	458	477	487	466
Liczba hospicjów	11	12	12	12	13	11	12
Liczba ośrodków dla cudzoziemców	4	4	4	4	5	5	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS.

Podsumowując, infrastruktura instytucjonalna pomocy społecznej w województwie lubelskim w 2025 roku charakteryzowała się stabilnym rozwojem, zarówno pod względem liczby placówek, jak i zakresu świadczonych usług. Wzrost liczby korzystających z usług, rozwój form wsparcia środowiskowego oraz rosnące nakłady finansowe świadczą o rosnącym znaczeniu lokalnych systemów wsparcia w odpowiedzi na zróżnicowane potrzeby mieszkańców regionu.

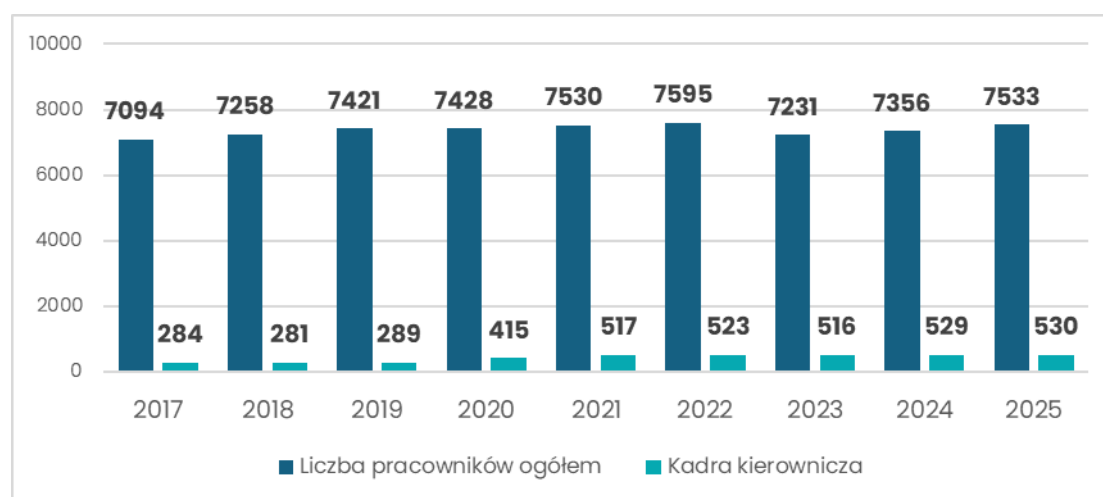
IV. Kadra pomocy społecznej

Jednymi z ważniejszych czynników wpływających na poziom usług i rozwój instrumentów wsparcia mieszkańców są kompetencje i liczebność kadry jednostek realizujących zadania w zakresie pomocy społecznej.

W jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w ubiegłym roku zatrudnionych było **7 533** osób, z czego **530** na stanowiskach kierowniczych (7,0% ogółu zatrudnionych).⁵⁰ Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (art. 6. pkt 5) do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej należy: regionalny ośrodek polityki społecznej, powiatowe centrum pomocy rodzinie, ośrodek pomocy społecznej, centrum usług społecznych – w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług, dom pomocy społecznej, placówkę specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego, ośrodek wsparcia i ośrodek interwencji kryzysowej.

Wielkość zatrudnienia na przełomie lat 2017 – 2025 przedstawia poniższy wykres:

Wykres 25. Kadra jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – liczba osób zatrudnionych

⁵⁰ Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Jednostką organizacyjną realizującą zadania gminy w zakresie pomocy społecznej są ośrodki pomocy społecznej/centra usług społecznych. Według danych ze sprawozdania MRiPS-06 w 2025 r. ośrodki pomocy społecznej oraz centra usług społecznych zatrudniały 2025 r. **2 624** pracowników, w tym **1 102** pracowników socjalnych. W porównaniu do 2024 r. liczba pracowników socjalnych zmalała o 13 osób. W grupie pracowników socjalnych 29,7% (327 osób) zajmowało stanowisko specjalisty pracy socjalnej, natomiast 17,6 % (194 osoby) - starszego specjalisty pracy socjalnej.

Centra Usług Społecznych

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych formą organizowania wsparcia dla mieszkańców społeczności lokalnej są centra usług społecznych.

Centra usług społecznych (CUS) to nowa jednostka organizacyjna gminy i nowa instytucja lokalnej polityki społecznej, która służy rozwojowi i integracji usług społecznych organizowanych i świadczonych na poziomie lokalnym. Docelowo CUS-y mają stanowić miejsca, w których nastąpi pełna koordynacja usług społecznych w jednym miejscu, z myślą o wszystkich mieszkańcach gminy. Centra usług społecznych stanowią źródło kompletnych informacji o usługach społecznych.

W 2025 r. w województwie lubelskim funkcjonowało **9** centrów usług społecznych, natomiast na dzień sporządzenia Oceny Zasobów Pomocy Społecznej liczba ta wzrosła do **14**, przy czym kolejne **7** jednostek samorządu terytorialnego jest w trakcie przekształcania ośrodków pomocy społecznej w centra usług społecznych.

Centra Usług Społecznych w woj. lubelskim prezentuje poniższa tabela:

<i>L.p.</i>	<i>Jednostka</i>	<i>Powiat</i>	<i>Gmina</i>
1.	CUS Tucza	bialski	gm. Tucza
2.	CUS Józefów	biłgorajski	gm. Józefów
3.	CUS Hrubieszów	hrubieszowski	gm. Hrubieszów
4.	CUS Gościeradów	kraśnicki	gm. Gościeradów
5.	CUS Bełżyce	lubelski	gm. m.-w. Bełżyce
6.	CUS Bychawa	lubelski	gm. m.-w. Bychawa
7.	CUS Strzyżewice	lubelski	gm. Strzyżewice
8.	CUS Krzywda	łukowski	gm. Krzywda
9.	CUS Łuków	łukowski	m. Łuków
10.	CUS Wojcieszków	łukowski	gm. Wojcieszków
11.	CUS Karczmiska	opolski	gm. Karczmiska
12.	CUS Opole Lubelskie	opolski	gm. Opole Lubelskie
13.	CUS Świdnik	świdnicki	gm. m. Świdnik
14.	CUS Sułów	zamojski	gm. Sułów

Źródło: Centra Usług Społecznych w woj. lubelskim (wg Dziennika Urzędowego Województwa Lubelskiego – stan na dzień 25.02.2026).

Podmioty będące w trakcie przekształcania ośrodków pomocy społecznej w centra usług społecznych prezentuje poniższa tabela:

<i>L.p.</i>	<i>Nazwa wnioskodawcy</i>	<i>Powiat</i>	<i>Gmina</i>
1.	Gmina Biłgoraj	biłgorajski	gm. Biłgoraj
2.	Gmina Jabłonna	lubelski	gm. Jabłonna
3.	Miasto Puławy / MOPS w Puławach	puławski	m. Puławy
4.	Gmina Ulan-Majorat / GOPS w Ulanie-Majoracie	radzyński	gm. Ulan Majorat
5.	Gmina Mełgiew	świdnicki	gm. Mełgiew
6.	Miasto Tomaszów Lubelski / MOPS w Tomaszowie Lubelskim	tomaszowski	m. Tomaszów Lubelski
7	OPS Niedzwica Duża	lubelski	gm. Niedzwica Duża

Źródło: wynik naborów z dnia– stan na 15.02.2026 r.

Zatrudnienie w CUS dotyczy poniższych stanowisk: koordynator indywidualnych planów usług społecznych (KIPUS), organizator społeczności lokalnej (OSL), organizatorów usług społecznych (dyrektor) (OUS), organizator pomocy społecznej (OPS).

W centrach usług społecznych (CUS) zatrudnionych było **165** osób, w tym 54 na stanowisku pracownika socjalnego (stan na 31.12.2025 r.).

W ostatnich latach odsetek pracowników socjalnych posiadających specjalizację I lub II stopnia w zawodzie (w stosunku do ogółu zatrudnionych w województwie pracowników socjalnych)

wzrasta i obecnie wynosi 47,05%. Poniższa tabela obrazuje precyzyjną wartość wskaźnika w latach 2019 – 2025 r.⁵¹

Tabela 14. Wskaźnik specjalizacji pracowników socjalnych w latach 2019 – 2025

Rok	Wskaźnik
2019	42,30%
2020	42,40%
2021	41,28%
2022	40,64%
2023	42,44%
2024	46,52%
2025	47,05%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS 2025 r.

Zgodnie z zapisem w ustawie o pomocy społecznej dotyczącym struktury organizacyjnej pomocy społecznej (art. 110 ust.11) w ośrodku pomocy społecznej powinien być spełniony wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku 1 pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Natomiast zgodnie z art. 110 ust. 12 ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

⁵¹ Źródło OZPS 2025r.

Ustawowego warunku dot. pracowników socjalnych określonego w art. 110 ust. 11 i ust. 12 ustawy o pomocy społecznej łącznie **nie spełnia 44** ośrodków pomocy społecznej, tym samym pozostając na tym samym poziomie. Liczba ta stanowi **21,1%** wszystkich ośrodków pomocy społecznej w województwie lubelskim.⁵²

Jednostką organizacyjną pomocy społecznej na szczeblu powiatu są powiatowe centra pomocy rodzinie. Według danych sprawozdania MRiPS-06 w powiatowych centrach pomocy rodzinie w 2025 r. zatrudnionych było 335 pracowników, tj. o 10 osób więcej niż w 2024 r. Wśród osób zatrudnionych 16,7% stanowiła kadra kierownicza. (56 osób).

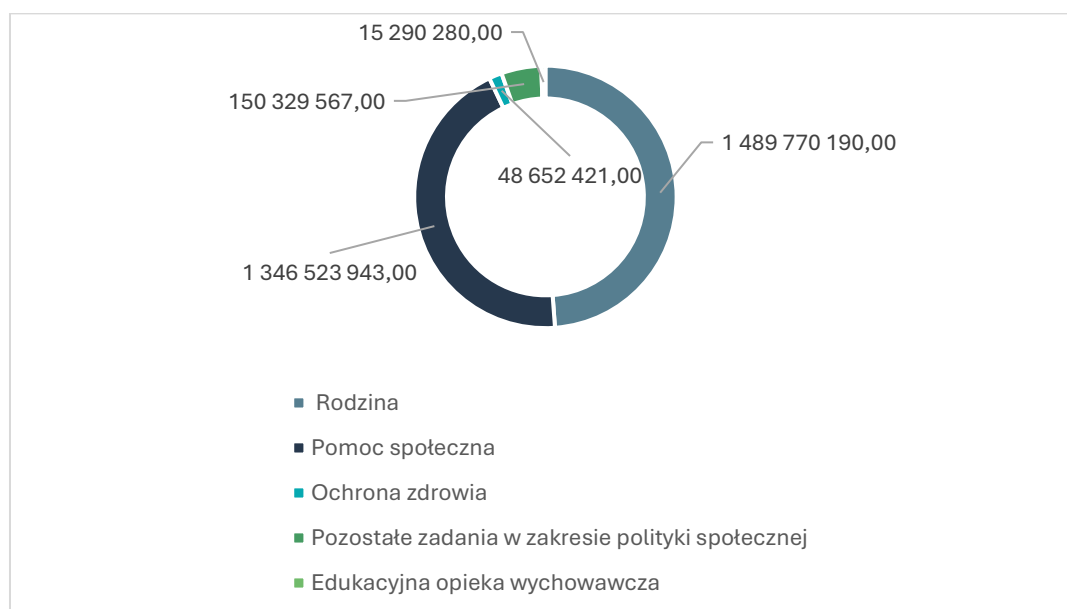
⁵² Źródło OZPS 2025r.

V. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej

Wysokość środków finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżetach gmin i powiatów w 2025 r. wyniosła łącznie **3 050 566 401 zł** w tym 2 112 176 319 zł (69,2%) stanowiły środki finansowe w budżetach ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie. W stosunku do 2024 roku nakłady finansowe wzrosły o 208 740 255 zł.

Poniższy wykres przedstawia udział środków finansowych przeznaczonych na wydatki w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej w roku oceny:

Wykres 26. Udział środków finansowych na wydatki w pomocy społecznej oraz w innych obszarach polityki społecznej w 2025 r. (w zł)

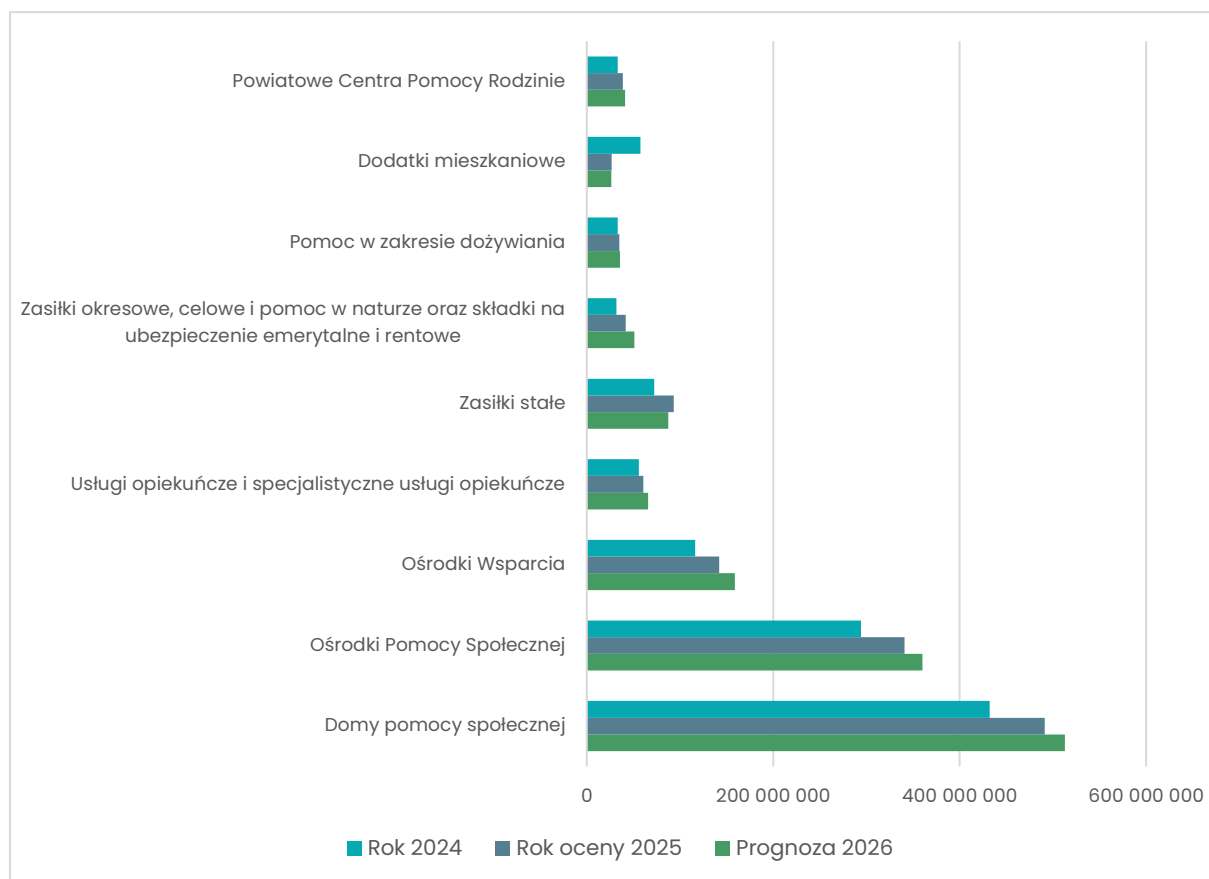
Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS 2025 r.

W roku 2025 najwięcej środków finansowych przeznaczonych zostało na:

- świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (**34,9%**);
- domy pomocy społecznej (**16%**);
- ośrodki pomocy społecznej (**11,2%**);
- tworzenie i funkcjonowanie żłobków i klubów dziecięcych (**4,9%**);
- ośrodki wsparcia (**4,6%**);
- działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych (**3,8%**);
- rodziny zastępcze (**3,4%**);
- zasiłki stałe (**3,1%**);
- usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (**2,0%**);
- przeciwdziałanie narkomanii i alkoholizmowi (**1,6%**).

Udział poszczególnych wydatków tylko w obszarze pomocy społecznej w latach 2024 – 2025 r. wraz z prognozą na 2026 r. przedstawia poniższy wykres:

Wykres 27. Główne wydatki w obszarze pomocy społecznej w latach 2023 – 2025 wraz z prognozą na 2026 rok.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

Głównym wydatkiem w obszarze pomocy społecznej są od lat koszty prowadzenia **domów pomocy społecznej** – każdego roku obserwuje się wzrost wydatków w tym obszarze.

Szczegółowe zestawienie środków finansowych na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostek samorządu terytorialnego, zarówno na zadania własne i zlecone przedstawia poniższa tabela.

Tabela 15. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego (zadania własne i zadania zlecone - w złotych)

Wyszczególnienie	Rok 2024	Rok oceny 2025	Prognoza 2026
Ogółem	2 841 826 146	3 050 566 401	3 028 683 022
W tym: w budżecie OPS/PCPR	2 036 344 756	2 212 176 319	2 058 629 219
Ochrona zdrowia:			
Przeciwdziałanie narkomanii	2 357 754	2 740 667	3 333 300
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	45 678 306	45 911 754	51 665 082
Pomoc społeczna:			
Domy pomocy społecznej	432 397 953	491 141 305	512 782 876

Wyszczególnienie	Rok 2024	Rok oceny 2025	Prognoza 2026
Ośrodki Wsparcia	116 307 408	142 173 693	158 730 292
Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	5 008 167	3 480 465	4 198 118
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej oraz za osoby uczestniczące w zajęciach w centrum integracji społecznej	6 346 626	8 057 860	8 725 334
Zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	31 880 259	41 615 859	51 002 667
Dodatki mieszkaniowe	57 474 023	26 603 323	26 313 010
Zasiłki stałe	72 324 249	93 308 047	87 520 970
Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie	33 152 139	38 651 273	40 910 117
Ośrodki Pomocy Społecznej	294 273 848	340 727 505	360 183 118
Jednostki specjalistycznego poradnictwa, mieszkania treningowe/wspomagane i ośrodki interwencji kryzysowej	18 666 032	17 669 803	20 946 806

Wyszczególnienie	Rok 2024	Rok oceny 2025	Proгноza 2026
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	55 862 165	60 673 694	65 736 406
Pomoc w zakresie dożywiania	33 171 418	34 800 173	35 406 143
Pomoc dla cudzoziemców	697 544	803 764	681 235
Centra Integracji Społecznej	8 606 240	9 250 803	9 816 804
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	84 401	294 933	129 000
Pozostała działalność	69 600 616	37 271 443	51 036 884
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej:			
Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych	36 786 365	39 605 830	39 334 674
Zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności	15 716 292	17 235 346	17 912 152
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	44 603 491	46 487 917	45 415 883
Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	32 777 121	47 000 474	49 717 567

Wyszczególnienie	Rok 2024	Rok oceny 2025	Prognoza 2026
Edukacyjna opieka wychowawcza:			
Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym	11 815 942	10 897 016	8 402 568
Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	3 807 679	4 393 264	4 803 403
Rodzina:			
Świadczenie wychowawcze	763 685	605 116	544 818
Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego	1 063 620 811	1 063 495 467	932 780 578
Wspieranie rodziny	24 836 287	31 854 685	32 081 225
Tworzenie i funkcjonowanie żłobków	97 826 465	136 930 501	136 392 109
Tworzenie i funkcjonowanie klubów dziecięcych	1 058 311	13 742 121	14 122 643
Dzienni opiekunowie	26 880	342 759	298 958

Wyszczególnienie	Rok 2024	Rok oceny 2025	Prognoza 2026
Rodziny zastępcze	93 637 542	104 381 163	119 057 963
Działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych	100 247 537	114 797 212	116 550 286
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz za osoby pobierające zasiłki dla opiekunów, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów	30 387 495	23 603 766	22 135 033
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	0	17 400	15 000

Źródło: Opracowanie własne na podstawie OZPS

VI. Wnioski i rekomendacje

Lp.	Wniosek	Realizowany dokument strategiczny	Rekomendacja
1.	Wskaźnik osób korzystających z pomocy i wsparcia realizowanej przez ośrodki pomocy społecznej/centra usług społecznych oraz powiatowe centra pomocy rodzinie systematycznie spada i w 2025 roku utrzymywał się na poziomie wynoszącym 3,4% mieszkańców województwa lubelskiego. Wskaźnik korzystania z pomocy udzielanej w ramach zadań gminy pozostał na poziomie roku 2024, tj. 4,4%. Najwyższy odsetek osób korzystających z pomocy i wsparcia odnotowano w gminach Zakrzew (17,6%) Trzeszczany (16,8%), Ułęż (16,8%) oraz Dzwola (16,5%), a najniższy w gminach Łabunie (1,0%), Konopnica (1,0%), Biłgoraj (1,1%) oraz Piaski (1,1%).	Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021 – 2030. Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Lubelskim na lata 2021 – 2027. Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021 – 2027 Regionalny Program Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2021 – 2025.	Rekomenduje się rozwój dostępnego i spójnego systemu usług społecznych, odpowiadającego na zróżnicowane potrzeby mieszkańców. W szczególności zasadne jest systematyczne wspieranie warunków sprzyjających świadczeniu wysokiej jakości usług społecznych, zwłaszcza w gminach o najwyższych wskaźnikach korzystania z pomocy społecznej, a także wzmacnianie usług realizowanych w ramach centrów usług społecznych. Zasadne jest dalsze wdrażanie procesu deinstytucjonalizacji jako odpowiedzi na zidentyfikowane problemy społeczne, w tym zwiększanie dostępności usług w środowisku lokalnym. Proces ten powinien uwzględniać indywidualne potrzeby osób wymagających wsparcia, ich prawo do podmiotowości i decydowania o sobie, a także potrzebę funkcjonowania w środowisku rodzinnym i lokalnym. Należy również uwzględniać potrzeby opiekunów faktycznych. Rekomenduje się kontynuowanie działań wspierających gminy w upowszechnianiu i rozwoju usług społecznych, w szczególności poprzez

Lp.	Wniosek	Realizowany strategiczny dokument	Rekomendacja
	W 2025 r. głównymi powodami przyznania pomocy i wsparcia rodzinom były długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo oraz niepełnosprawność, które wraz ze zjawiskiem bezrobocia są od lat głównymi przyczynami korzystania z pomocy społecznej, pomimo corocznego spadku liczby korzystających. Ponad 57% osób, którym gminy przyznały świadczenie, to osoby długotrwale korzystające z pomocy.		rozwój centrów usług społecznych, zapewnianie doradztwa oraz podnoszenie kompetencji kadr pomocy społecznej, w tym w ramach szkoleń dedykowanych CUS oraz specjalizacji w zawodzie pracownika socjalnego. Konieczne jest dalsze wzmacnianie roli organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej jako partnerów w procesie integracji społecznej oraz usługodawców, a także rozwijanie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej w rozwiązywaniu problemów społecznych. Rekomenduje się także kontynuację współpracy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Lublinie z sektorem pozarządowym, m.in. w ramach realizacji zadania „Wspieranie działań na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ze szczególnym uwzględnieniem osób bezdomnych oraz z zaburzeniami psychicznymi”, będącego elementem Regionalnego Programu Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2021–2025, jako istotnego narzędzia realizacji działań w tym obszarze.

Lp.	Wniosek	Realizowany dokument strategiczny	Rekomendacja
2.	W województwie lubelskim obserwuje się postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Osoby w wieku poprodukcyjnym stanowiły w 2025 r. 25,4% mieszkańców województwa lubelskiego (w Polsce wartość tego współczynnika wynosiła 24,1%). Corocznie wzrasta liczba osób przebywających w DPS, za które gminy ponoszą odpłatność, wzrasta również koszt pobytu. Wiąże się to z procesem starzenia się społeczeństwa Lubelszczyzny, jak również jest to wynik niewystarczającej dostępności usług środowiskowych skierowanych do seniorów (pomimo wzrostu liczby miejsc spotkań i klubów seniora).	Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021 – 2030. Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2021 - 2025. Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021 – 2027 Program Wieloletni Senior + na lata 2021 – 2025”	W związku z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa oraz rosnącym udziałem osób starszych w populacji, konieczne jest rozwijanie spójnego systemu wsparcia odpowiadającego na zmieniające się potrzeby mieszkańców. System ten powinien uwzględniać rozwój usług profilaktycznych, wspierających utrzymanie samodzielności i niezależności możliwie przez najdłuższy czas. Kluczowe znaczenie ma również wzmacnianie i zwiększanie liczby podmiotów działających na poziomie lokalnym, które zapewniają wsparcie osobom niesamodzielnym oraz wymagającym bardziej zindywidualizowanej pomocy. Proces ten ma szczególne znaczenie na obszarach wiejskich, gdzie dostęp do infrastruktury medycznej i społecznej jest ograniczony ze względu na niewielką liczbę placówek oraz bariery transportowe. Rekomenduje się kontynuowanie działań w zakresie upowszechniania usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, a także rozwój opieki wytchnieniowej, co może ograniczać kierowanie osób starszych do instytucjonalnych form opieki, w tym domów pomocy społecznej.

Lp.	Wniosek	Realizowany dokument strategiczny	Rekomendacja
			Istotne jest również dalsze wspieranie rozwoju środowiskowych form wsparcia seniorów (m.in. dziennych domów pomocy, klubów samopomocy, klubów seniora, rodzinnych domów pomocy, mieszkań wspomaganych), dostosowanych do ich potrzeb, stanu zdrowia i możliwości psychofizycznych. Równocześnie należy rozwijać alternatywne formy wsparcia, takie jak usługi sąsiedzkie, teleopieka oraz usługi świadczone bezpośrednio w miejscu zamieszkania (door-to-door). Wskazane jest także kontynuowanie działań sprzyjających lepszemu wykorzystaniu potencjału osób starszych na rynku pracy, co może przyczynić się do wydłużenia ich aktywności zawodowej. Podstawowym celem działań na rzecz osób starszych, obok wydłużania ich niezależności, pozostaje zapewnienie wysokiej jakości życia oraz możliwość samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Zasadne jest wzmacnianie działań na rzecz zwiększenia prestiżu zawodów pomocowych oraz poprawy warunków zatrudnienia, w tym poziomu wynagrodzeń. Wskazane jest podejmowanie inicjatyw sprzyjających przygotowaniu nowych kadr w obszarze usług społecznych, w tym pracowników socjalnych oraz specjalistów w zakresie opieki gerontologicznej,

Lp.	Wniosek	Realizowany strategiczny dokument	Rekomendacja
			poprzez rozwój współpracy z podmiotami systemu edukacji oraz dostosowanie kierunków i form kształcenia do rosnących potrzeb wynikających ze zmian demograficznych. W tym zakresie istotne jest również wykorzystywanie dostępnych środków zewnętrznych jako wsparcia działań na rzecz kształcenia i rozwoju kadr systemu pomocy i integracji społecznej. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie w ramach projektu partnerskiego pn. „Polityka Senioralna EFS+” wspiera seniorów i ich opiekunów poprzez realizację zintegrowanych usług społecznych, rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy, w tym rozwój i upowszechnienie form wsparcia środowiskowego w miejscu zamieszkania oraz tworzenie warunków do opieki domowej m.in. poprzez otwieranie wypożyczalni sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego. Realizowane są działania na rzecz opiekunów faktycznych poprzez objęcie ich wsparciem, doradztwem i szkoleniami mającymi na celu doskonalenie ich umiejętności opiekuńczych i tym samym podnoszących jakość życia opiekunów i podopiecznych. Powyższy projekt pozwolił również na rozwój

Lp.	Wniosek	Realizowany dokument strategiczny	Rekomendacja
			alternatywnych form wsparcia seniorów m.in. poprzez wyposażenie ich w opaski bezpieczeństwa z systemem przywołującym. Istotnym zagadnieniem jest również kontynuowanie działań włączania organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej w rozwój i realizację usług skierowanych do seniorów w społeczności lokalnej. Cykliczne zlecanie zadań organizacjom pozarządowym przez ROPS w Lublinie w ramach zadania <i>Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych poprzez wspieranie różnorodnych form ich aktywizacji</i> będącego jednocześnie realizacją Wojewódzkiego Programu na Rzecz Osób Starszych na lata 2021 – 2025 pozwala na szeroki dostęp dla seniorów do różnorodnych działań, a także na wsparcie i rozwój sektora NGO.
3.	W roku oceny nastąpił wzrost liczby przypadków przyznawania pomocy z powodu przemocy (o 60,7% stosunku do 2024 r.). Może to wskazywać zarówno na nasilenie zjawiska przemocy w środowisku rodzinnym, w szczególności wobec dzieci, kobiet, osób starszych oraz osób z	Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025	W związku z odnotowanym wzrostem liczby przypadków przyznawania pomocy z powodu przemocy w szczególności zasadne jest zwiększenie dostępności specjalistycznej pomocy dla osób doświadczających przemocy, rozwijanie działań profilaktycznych oraz wzmacnianie współpracy

Lp.	Wniosek	Realizowany dokument strategiczny	Rekomendacja
	niepełnosprawnościami, jak i na poprawę jego wykrywalności oraz diagnozowania przez instytucje systemu wsparcia.		międzyinstytucjonalnej, a także kontynuowanie działań ukierunkowanych na wczesne wykrywanie i reagowanie na wszelkie przejawy przemocy.
4.	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jest jednym z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej i związana jest zazwyczaj z różnorodnymi problemami społecznymi (m.in. z migracje zarobkowe, rozwody, uzależnienia, bezrobocie). Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mogą zostać objęte pomocą rodziny wspierającej, która pomaga w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Jednak jest to wciąż mało powszechna forma pomocy. W 2025 roku w województwie lubelskim	Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030 Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2021 – 2025. Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021 – 2027	W celu przeciwdziałania niewydolności rodzin w zakresie funkcji opiekuńczo-wychowawczych konieczne jest zapewnienie rodzinom biologicznym możliwie szerokiego wsparcia, ukierunkowanego na wzmacnianie ich potencjału wychowawczego. Obejmuje to w szczególności rozwój dostępu do usług realizowanych w środowisku lokalnym, wsparcie w opiece i wychowaniu dziecka oraz systematyczną pracę z rodziną. Niezbędne jest również podejmowanie działań na rzecz zwiększania liczby osób pracujących z rodzinami, a także rozwój jednostek poradnictwa specjalistycznego. Zasadne jest kontynuowanie działań służących podnoszeniu kompetencji rodzicielskich, w tym poprzez kampanie edukacyjne i profilaktyczne.

Lp.	Wniosek	Realizowany strategiczny dokument	Rekomendacja
	funkcjonowało tylko 2 takie rodziny, a w 2024 r. – 5 rodzin. Niewydolność opiekuńczo - wychowawcza rodzin powoduje często konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Na koniec grudnia 2025 r. w województwie lubelskim funkcjonowało ogółem 1 789 rodzin zastępczych różnego typu. Rodziny zastępcze spokrewnione oraz niezawodowe funkcjonują na terenie wszystkich powiatów województwa, natomiast funkcjonowanie rodzin zastępczych zawodowych wykazało 21 powiatów/miast na prawach powiatu. Na terenie województwa lubelskiego funkcjonowało jedynie 6 rodzin zastępczych specjalistycznych: w powiecie chełmskim, kraśnickim i puławskim oraz na terenie miasta Biała Podlaska. W 7 powiatach: hrubieszowskim,		Wskazane jest zwiększenie działań informacyjnych dotyczących korzyści i procedur związanych z funkcjonowaniem rodzin wspierających, a także uproszczenie formalności związanych z ich powoływaniem. Zasadne jest wzmocnienie działań na rzecz zwiększenia liczby rodzin zastępczych, w szczególności poprzez intensyfikację działań promocyjnych i informacyjnych na poziomie powiatów. Niski poziom rozwoju rodzin wspierających wskazuje na potrzebę podjęcia szerszych działań w tym obszarze (ze szczególnym uwzględnieniem dzieci starszych i dzieci z niepełnosprawnościami). Kluczowe znaczenie ma również zapewnienie szerszego dostępu do bezpłatnej pomocy psychologicznej i prawnej oraz rozwój systematycznych szkoleń i grup wsparcia, wzmacniających kompetencje opiekuńczo-wychowawcze. Rekomenduje się także wspieranie działań w zakresie diagnozy i terapii dzieci z alkoholowym zespołem płodowym oraz prowadzenie działań profilaktycznych ukierunkowanych na zwiększanie świadomości skutków spożywania alkoholu w czasie ciąży.

Lp.	Wniosek	Realizowany strategiczny dokument	Rekomendacja
	kraśnickim, lubelskim, puławskim oraz w mieście Lublin w roku oceny funkcjonowało 13 rodzin pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. Nadal wiele dzieci przebywa w instytucjonalnych formach pieczy zastępczej. Na koniec grudnia 2025 r. w województwie lubelskim funkcjonowało 92 placówek opiekuńczo-wychowawczych, w których przebywało 959 dzieci. Corocznie wzrastają koszty odpłatności gmin za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Część dzieci wymagających całodobowej opieki kierowana jest do placówek spoza województwa lubelskiego, natomiast około 80 małoletnich przebywa w domach pomocy społecznej.		Realizując to zadania ROPS w Lublinie realizuje projekt finansowany z Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 <i>FASD i Autyzm: słuchamy, wspieramy, działamy</i>. Celem projektu jest zwiększenie dostępu do wysokiej jakości specjalistycznego wsparcia dla dzieci ze Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD), dzieci z zaburzeniami ze Spektrum Autyzmu (ASD) w tym dzieci z Zespołem Aspergera (ZA) oraz ich rodziców i opiekunów na terenie województwa lubelskiego. W związku z tym wskazane jest zapewnienie powiatom odpowiednich warunków organizacyjnych i finansowych, sprzyjających prowadzeniu skutecznych działań promujących rodzicielstwo zastępcze oraz rozwój różnych form wsparcia rodzin. Rekomenduje się rozszerzenie dotychczasowych działań w zakresie objęcia wsparciem szkoleniowym kadry pracującej w obszarze wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej podnoszącym jej kompetencje niezbędne w pracy z dziećmi, ich biologicznymi rodzinami, a także z rodzinami zastępczymi i adopcyjnymi. ROPS w Lublinie realizując projekt finansowany ze środków Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 <i>Droga do rodziny. Od</i>

Lp.	Wniosek	Realizowany strategiczny dokument	Rekomendacja
			<i>kandydata do rodzica adopcyjnego, zapewnia wieloaspektowe specjalistyczne wsparcie w zakresie indywidualnych potrzeb kandydatów na rodziców adopcyjnych i rodziców adopcyjnych, a także kadry Ośrodka Adopcyjnego w Lublinie wraz z trzema Przedstawicielstwami oraz pracowników podmiotów prowadzących działania na rzecz systemu adopcyjnego na terenie województwa.</i> Istotna jest kontynuowanie stałej, wielozakresowej współpracy instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami (ze szczególnym uwzględnieniem sektora pozarządowego). Szeroka współpraca ROPS w Lublinie z sektorem NGO m.in. w ramach realizacji zadania: <i>Wspieranie działań na rzecz rodzin z dziećmi ze szczególnym uwzględnieniem rodzin znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych</i> będącego jednocześnie realizacją Wojewódzkiego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2021 – 2025 pozwala skutecznie realizować szereg zadań stawianych przez samorządem województwa. W związku z planowanymi zmianami legislacyjnymi w zakresie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o ochronie zdrowia psychicznego oraz

Lp.	Wniosek	Realizowany dokument strategiczny	Rekomendacja
			zakładającymi odejście od kierowania małoletnich do domów pomocy społecznej, konieczne będzie zapewnienie alternatywnych form całodobowej opieki dla dzieci i młodzieży wymagających specjalistycznego wsparcia terapeutycznego, rehabilitacyjnego i psychiatrycznego. Brak Regionalnej Placówki Opiekuńczo-Terapeutycznej (RPOT) na terenie województwa lubelskiego może powodować trudności w zapewnieniu ciągłości oraz adekwatności opieki dla dzieci i młodzieży o złożonych potrzebach zdrowotnych i rozwojowych. W tym kontekście zasadne jest utworzenie RPOT jako elementu systemu zabezpieczającego potrzeby tej grupy potrzebujących.
5.	Liczba osób zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w 2025 roku wzrosła o 177 osób. Jednak w dalszym ciągu aż 44 OPS (21,1% wszystkich w województwie) wciąż nie spełnia	Regionalny Program Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2021 – 2025.	Rekomenduje się dostosowanie liczby pracowników socjalnych zatrudnianych w OPS/CUS do wymogów ustawowych (min. 3 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy, zgodnie z art. 110 ust. 11–12 ustawy o pomocy społecznej). Niezbędne jest także zapewnienie przez samorządy gminne środków finansowych na utrzymanie odpowiedniej liczby etatów.

Lp.	Wniosek	Realizowany strategiczny dokument	Rekomendacja
	ustawowego wymogu zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 000 mieszkańców lub 1 etatu na maks. 50 rodzin/osób samotnie gospodarujących. W 2025 roku nieznacznie wzrosła liczba pracowników posiadających specjalizację I lub II stopnia w zawodzie pracownik socjalny w ogólnej liczbie pracowników socjalnych z 46,5% w 2024 r. do 47,1%.		Istotne jest kontynuowanie działań ukierunkowanych na podnoszenie kompetencji kadr jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, w tym wspieranie uzyskiwania specjalizacji I, II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego. Szczególne znaczenie ma również rozszerzanie dostępu do superwizji dla jak najszerszej grupy pracowników. Wskazane jest rozwijanie oferty szkoleniowej skierowanej zarówno do pracowników podmiotów planujących utworzenie centrów usług społecznych, jak i do kadr już funkcjonujących CUS. Niezbędne jest także kształcenie pracowników jednostek pomocy i integracji społecznej oraz przedstawicieli samorządów gminnych w zakresie wdrażania i upowszechniania idei deinstytucjonalizacji usług. Rekomenduje się ponadto rozwój kształcenia w obszarze nowych form usług społecznych, odpowiadających na potrzeby społeczności lokalnych. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie wspiera realizację powyższych działań m.in. poprzez projekt finansowany ze środków programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 pn. „Efektywna polityka społeczna w województwie lubelskim”.

Lp.	Wniosek	Realizowany dokument strategiczny	Rekomendacja
			W ramach projektu realizowane są m.in. szkolenia, doradztwo, spotkania sieciujące oraz inne działania wzmacniające potencjał instytucji pomocy i integracji społecznej, a także podmiotów organizujących system wspierania rodziny, pieczy zastępczej i adopcji oraz ich otoczenia. Projekt obejmuje również działania wspierające gminy w tworzeniu centrów usług społecznych oraz rozwoju świadczonych przez nie usług, w tym szkolenia kompetencyjne z zakresu ustawy o realizowaniu usług społecznych przez CUS, a także doradztwo i spotkania sieciujące dotyczące tworzenia i funkcjonowania tych jednostek oraz opracowywania Lokalnych Planów Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji (LPDI). Istotne jest także podejmowanie działań na rzecz podnoszenia prestiżu i atrakcyjności zawodów pomocowych, w tym zawodu pracownika socjalnego, a także poprawy warunków zatrudnienia w tym obszarze.
6.	Liczba podmiotów świadczących środowiskowe dzienne formy wsparcia (środowiskowe domy samopomocy, dzienne domy pomocy i kluby samopomocy oraz kluby i inne	Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021 – 2030.	Rekomenduje się wspieranie procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych, w szczególności poprzez rozwój oferty usług świadczonych jak najbliżej miejsca zamieszkania, w formach dziennych, dostosowanych do indywidualnych

Lp.	Wniosek	Realizowany dokument strategiczny	Rekomendacja
	miejsca spotkań dla seniorów) pozostaje na porównywalnym poziomie. W 2025 r. w województwie lubelskim funkcjonowało 45 domów pomocy społecznej. O 46 osoby wzrosła liczba korzystających z domów, natomiast nieznacznie zmalała liczba pracowników w nich zatrudnionych. Od wielu lat odnotowuje się systematyczny wzrost kosztów prowadzenia tych placówek (o 12% w stosunku do roku 2024). Na terenie województwa lubelskiego występuje nierównomierne rozmieszczenie infrastruktury społecznej. Skoncentrowana jest ona głównie w ośrodkach miejskich.	Wojewódzki Program Wsparcia Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej w Województwie Lubelskim na lata 2021 – 2025. Regionalny Program Pomocy Społecznej i Włączenia Społecznego na lata 2021 – 2025. Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021 – 2027 Wojewódzki Program na Rzecz Osób Starszych na lata 2021 - 2025. Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej	potrzeb odbiorców oraz ich otoczenia, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów wiejskich. Zasadne jest kontynuowanie oraz wzmacnianie procesu tworzenia centrów usług społecznych, które w sposób kompleksowy odpowiadają na potrzeby społeczności lokalnych, zapewniając dostęp do usług w formule „jednego okienka”. Rekomenduje się dalszy rozwój usług środowiskowych, takich jak ośrodki wsparcia, kluby seniora czy dzienne domy pomocy, które wspierają utrzymywanie więzi ze środowiskiem lokalnym oraz pozwalają na możliwie najdłuższe zachowanie sprawności fizycznej, psychicznej i intelektualnej osób wymagających wsparcia. W związku z niekorzystnymi trendami demograficznymi, w szczególności starzeniem się społeczeństwa oraz wzrostem liczby osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, rekomenduje się wzmacnianie działań na rzecz rozwoju mieszkań treningowych i wspomaganych, w tym zachęcanie gmin do ich tworzenia i rozwijania.

Lp.	Wniosek	Realizowany dokument strategiczny	Rekomendacja
		w Województwie Lubelskim na lata 2021 – 2027	Rekomenduje się również podejmowanie działań na rzecz dostosowania przestrzeni życiowej, w tym likwidacji barier architektonicznych i technicznych w miejscu zamieszkania, co sprzyja zwiększeniu samodzielności oraz umożliwia szersze uczestnictwo w życiu społecznym, w tym w obszarach takich jak kultura, sport, rekreacja czy turystyka. W kontekście aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami istotne jest dalsze wspieranie funkcjonowania wyspecjalizowanych instytucji, takich jak warsztaty terapii zajęciowej i zakłady aktywności zawodowej, a także rozwój usług wspierających, w tym asystentury oraz pracy z trenerem pracy.
7.	Niepełnosprawność jest jednym z głównych powodów korzystania z pomocy społecznej W roku oceny, podobnie jak w latach ubiegłych, powiatowe centra pomocy rodzinie odnotowały wzrost nakładów finansowych na realizację zadań w zakresie rehabilitacji społecznej osób z niepełnosprawnościami.	Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubelskiego na lata 2021-2030. Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na	Rekomenduje się wzmacnianie działań na rzecz rozwoju usług wspierających osoby z niepełnosprawnościami, w szczególności usług środowiskowych jako alternatywy dla wsparcia instytucjonalnego. Zasadne jest zwiększanie nakładów finansowych na rehabilitację społeczną, przy jednoczesnym dążeniu do bardziej efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów i ich lepszego dopasowania do rosnących potrzeb mieszkańców.

Lp.	Wniosek	Realizowany dokument strategiczny	Rekomendacja
	Zasoby infrastrukturalne świadczące usługi na rzecz osób z niepełnosprawnością pozostają od kilku lat na podobnym poziomie. Zwiększa się jednak potrzeba korzystania z usług domów pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych.	rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021 – 2025. Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021 – 2027	Konieczne jest podejmowanie działań na rzecz rozwoju i modernizacji infrastruktury wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, tak aby odpowiadała ona na zmieniające się potrzeby, w tym rosnące zapotrzebowanie na opiekę dla osób przewlekle somatycznie chorych. Rekomenduje się rozwój form wsparcia umożliwiających pozostanie osób z niepełnosprawnościami w środowisku lokalnym, w tym usług opiekuńczych, asystenckich oraz wsparcia dziennego, co może ograniczyć presję na rozwój opieki instytucjonalnej. Wskazane jest także wzmacnianie współpracy pomiędzy powiatowymi centrami pomocy rodzinie, gminami oraz podmiotami świadczącymi usługi, w celu zapewnienia spójnego i komplementarnego systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami.

